

н п о с м о
НЕБА

половину
отримує
вуличний
розповсюджувач

5 грн

#12

**місто
навиворіт**

придбавши цей журнал, ви допоможете бездомним

ПРОСТО НЕБА – незалежний вуличний журнал, який розповсюджують на вулицях Львова безпритульні та соціально виключені особи.

НАША МЕТА

Метою розповсюдження журналу є залучення до соціальної інтеграції людей, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. Девізом **ПРОСТО НЕБА** є «Працювати, не жебракувати». Ми схилиємося до думки, якщо людина взялася розповсюджувати журнал, вона прагне насамперед змінити своє життя. Крім того, це унікальна можливість покращити своє фінансове становище.

ЯК МОЖНА РОЗПОВСЮДЖУВАТИ ЖУРНАЛ

Якщо Ви – бездомна чи безробітна людина і бажаєте розповсюджувати журнал, звертайтеся у пункти розповсюдження:

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»

м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69

Центр обліку та нічного перебування бездомних громадян

Вул. Кирилівська, 3-а

СПІВПРАЦЯ З ПРОСТО НЕБА

Ми завжди відкриті до співпраці як із соціально незахищеними верствами, так і з письменниками, художниками, фотографами та багатьма іншими, хто став на шлях боротьби проти бідності та соціальної несправедливості. Усі матеріали в журналі – добра воля дописувачів і волонтерів видання. Винагороди за подані до друку матеріали немає. Редакція залишає за собою право не повертати, не рецензувати надіслані матеріали і не погоджуватися з думкою авторів.

Запрошуємо рекламодавців до розміщення соціальної реклами, що пропагує здоровий спосіб життя та сприяє ефективному вирішенню актуальних проблем міста.

ПРОСТО НЕБА є членом Міжнародної асоціації вуличних видань. Проект реалізує ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя».

НАШІ КОНТАКТИ

ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»

79495, м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69

Сторінка в Інтернеті www.etaus-oselya.org

E-mail: prosto_neba@yahoo.com

Тел./факс 032 296 33 03

ПРАВИЛА РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ

1. Розповсюдjuвач має бути ввічливим, проявляти повагу до покупців та інших розповсюдjuвачів.
2. Розповсюдjuвач розповсюдjuє журнал відповідно до вартості, вказаної на обкладинці.
3. Розповсюдjuвач не має нав'язувати покупцеві журнал, а поважати його вибір придбати його, або ні.
4. Розповсюдjuвач обов'язково мусить мати при собі посвідчення розповсюдjuвача.

З М І С Т

Одна розмова з вуличним музикантом	3
Наше опитування	4
Наші новини	5
Прогноз погоди від Максима Ольги	5
Мар'яна Соха. Ніч живих безхатків	6
Принц Вільям. Вуличні видання надихають мене	7
After dark від Григорія Семенчука	7
За рамками традиційного туризму	8
Давид Володимир.	
Допущення до життя людей з особливими потребами	10
Інтерв'ю з Олегом Скрипкою	11
Ірина Панчишин. Настінні написи ХХІ століття або ВНУ ДИЧ?	12
Кароліна Козюра, Мар'яна Соха. Все буде євро	14
Сергій Біличенко. Лист до редакції	16
Ростислав Шпук. Нацментшини: як захистити від них тварин?	18
Scum. Вуличний Львів	19
Іздрик. My fly	20
Оксана Брюховецька. Українське тіло. БОМЖі і діти	21
Євгенія Сенік. Львів, я люблю тебе!	24
Максим Ольга. Моя подорож кнайпами Львова	25
Тетяна Степанюк. Хроніка «Клубу поважних пань»	26
Галя Шиян. Urbi et Orbi	27
Орест Форко. Іван Васильович	28
Біргіт Пьольц. Портрет з матір'ю	29
Музичні рецензії	32
Кінорецензії	33
Огляд блогосфери	34
Поетична сторінка	36
Як допомогти бездомній людині	37
Майбутнє в твоїх руках	39

У номері використані фотографії Ольги Закревської, Галі Шиян, Кароліни Козюри, Ірини Панчишин, Романа Голубовського, Ростислава Шпука, Мар'яни Сохи та інші.

Головний редактор

Мар'яна Соха

Дизайн і верстка

Юрій Іздрик

Логотип

Оксана Васьків-Кукул

Фото на обкладинці

Ольга Закревська

Над номером працювали

Максим «Ольга» Ліщенко, Григорій Семенчук,

Юліана Паранько, Кароліна Козюра

Свідоцтво про державну реєстрацію

ЛВ №925/178р від 02.10.2009

Тираж – 3 000 примірників

О Д Н А Р О З М О В А З В У Л И Ч Н И М М У З И К А Н Т О М

Наш співрозмовник – цікава і нестандартна людина. Тутаху 47 років, 20 з яких він присвятив флейті, повсякчас відточуючи свою майстерність. Не маючи вищої музичної освіти, Тутах досконало володіє грою на духових інструментах, а в його наплічнику – накопичена життєвим досвідом гармонія звуку. Його гра на флейті, мов щецетання якихось східних птахів, причаровує миттєво, з першого звуку. Музичні уподобання Тутаха також вирізняються своїм неповторним смаком, коливаючись від традиційного алтайського горлового співу до глибоко філософського, морального пізнання життя. У Львові Тутах віднедавна. Його універсальну музику можна почути здебільшого у центральній частині міста Лева, зокрема на Сейшн-стріт. Інтерв'ю з поваги до співрозмовника друкуємо російською мовою.

Тутах, с недавних пор Вас часто можна зустріти на вулицях Львова, граючим на озорномно кількості духових інструментах, що являється не стільки редкістю, скільки оригінальністю. Як давно Ви почали грати?

Конкретно я почав грати с 1991-го года.

Что Вас привело к музыке?

Знаете, я начал увлекаться музыкой примерно с семи лет. Тогда я ходил в музыкальную школу по классу фортепиано. Потом мне это надоело. Где-то лет через пять я приобрёл себе блокфлейту (разновидность продольной флейты; отличается от других инструментов своего семейства наличием 7 пальцевых отверстий на лицевой стороне и одного на тыльной – т.н. октавного клапана – прим. ред.). На этой блокфлейте я учился играть, наигрывая разные мелодии, пока мама не подарила мне индийскую флейту с шестью дырочками. И я долго не мог понять, как на этой флейте можно вообще извлечь звук.

Какими музыкальными инструментами вы владеете, помимо флейты?

В детстве я учился игре на гитаре. В пионерском лагере в Геленджике я играл в духовом оркестре на горне. Но всё же моим любимым инструментом остаётся флейта Джина. Это продольная флейта с шестью дырочками. У меня есть ещё и флейта Кена, но только дырочек у неё на одну меньше.

В каком городе Вы росли?

Я имею право сказать. Сейчас он рассекречен. Называется город Краснозаводск и находится он в Московской области. Раньше в этом городе производили ядерные боеголовки. Я там вырос.

Вы говорили, что ваша любимая флейта – это флейта Джина. Расскажите историю этой флейты. Как давно она у вас появилась и, вообще, откуда она попала к вам в руки?

В двух словах это звучит так. Когда я искал истину, мне попался учитель медитации. Это было в 1994 году. И он мне показал флейту, которую он приобрёл в Индии, стоимостью

800 долларов. Я попытался выдуть на ней хоть один звук, но тщетно. И когда учитель подошел ко мне, похвалил мои старания, у меня звук получился. И вскоре я решил делать флейты самостоятельно. Немаловажной тому причиной стала пропаша моей первой флейты.

Как вы пришли к тому, что вы умеете и можете делать флейту?

Я долго изучал вопросы медитативной техники.

Вы хотите сказать, что медитация влияет на изготовление флейты?

Для того, чтобы медитативно подходить к процессу изготовления флейты, нужно вовремя расконцентрировать внешние условия.

Как прохожие реагируют на ваше творчество?

Вспоминаю историю, когда ко мне подошел мэтр Львова и сказал: «Какую хорошую музыку вы играете». А я, не поверив ему, сказал: «Какой же вы мэтр?». И тогда я написал мэру

письмо с просьбой выделить мне мастерскую, хотя бы три на четыре, небольшую комнатку, чтобы конструировать новые музыкальные инструменты. Но ответа я пока не получил.

Игра на флейте – это ваша профессия?

Нет, у меня нет профессии. Я мастер музыки.

А можно ли прожить мастеру музыки, играя целый день на улице при любой погоде?

Прожить, конечно же, нельзя.

Вы, в основном, играете свою музыку или переигрываете чужую?

Бывает и то другое. Но в основном, это обработка этнической музыки.

Тутах, у вас есть мечта?

Я мечтаю о море. Мечтаю оказаться посередине моря. На какой-нибудь яхте. Чтобы на яхте были друзья, а вокруг – море, волны...

29.12.2010 р.

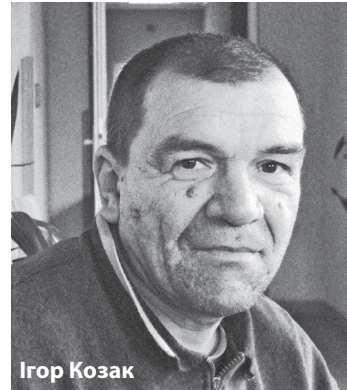
Ростислав Шишка

У Львові я жив один рік, коли вчився у Львові. Не знаю, чи був тут щасливий. Якби був, то напевно б не поїхав звідси. Десять років я жив у Португалії, там робота і порядок. Жив під мостом, бачив місто кожен день. Там взимку + 18, під мостом були диван, матраци. А зранку розходилися хто куди – хто працював, хто гроші просив. Там нас багато було – молдавани, росіяни, бразильці. Я всю Португалію об'їздив, бо працював у цирку, доглядав за тиграми – годував і клітки чистив. Багато жив у різних притулках, в одному навіть на 10 місяців затримався, працював там, навіть дітям додому гроші вислав.

Святослав Целошко,
шеф-редактор проєктів «5 каналу»

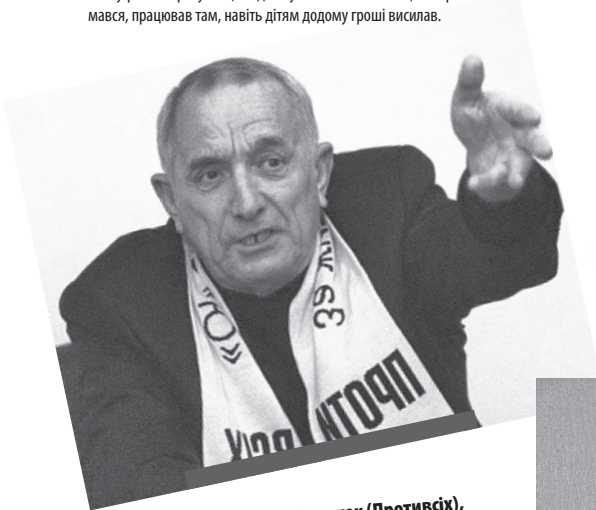
Коли приїжджаю до Львова, перше, що помічаю – це пошматовані тротуари, давно реставровані будинки, смачна українська мова (на жаль, після Києва, звертаю на це увагу), а ще неспокій на обличчях людей. На мою думку, це місто має особливий шарм. Для мене – це насамперед музика в камені. Завжди є бажання повертатися сюди, переповнює гордість, що я львів'янин. Помічаю на вулицях юрби туристів. Щодо львівських маргіналів – думаю, що їм важко, як і всім.

Ігор Козак

Я виріс у Львові, жив з батьками на Високому замку, на території 19-ї школи імені Гагаріна. Батьки там працювали і там я провів своє дитинство. Школа мала сад розміром 2 гектари. Вигулював собак на Високому замку, катався на лижах, санках, ходили з хлопцями в старі кінотеатри. Після школи каталися трамваем №12, проїзд коштував 3 копійки, але ми їздили «зайцем», вітали від кондуктора.

Потім отримали квартиру на вул. Княгині Ольги і переїхали, але завжди тягнуло на Високий Замок. Життя тоді було краще, ніж зараз. Недавно гуляв по Високому замку, згадував.

Василь Гуменик (Противсіх),
колишній кандидат у Президенти України

Завжди покоряв моє серце і душу старовинний Львів, а саме центр міста. Він знаменитий для мене не тільки своєю історією, але й моїм спогляданням, моїм збагаченням львівською аурую високої культури, високого патріотичного духу. Люди у Львові відрізняються своїм гонором. Не даремно співається про гонорових львівських пань. Мешканці міста Лева хочуть підкреслити, що вони львів'яни, що вони мудрі, талановиті, всезнаючі. А я їм кажу: «Не гордіться сильно!». Як я колись казав Василю Куйбіді, колишньому міському голові: «Ви ж знаєте, що Львів заснував Данило Галицький, який родом з Олешкова, Снятинського району на Івано-Франківщині».

Щодо життя львівських маргіналів, не можу нічого сказати особливого, нічого такого не спостерігав. Я нормальна людина і чомусь мені по житті щастить на добрих людей. Живу за принципом, що мати народжує Людину і нею треба уміти залишатися до кінця свого життя.

Опитували Тетяна Метик і Мар'яна Соха

Василь Клушин

Я працював водієм тролейбусу, їздив майже на всіх маршрутах, а найбільше на дев'ятому. Подобалося їздити по Львову. За ці роки (з дев'яностого року) відчувається дуже велика різниця. Молоді люди тоді виховувалися за радянськими стандартами. Зараз вони набагато розкутіші, знають історію. Брав активну участь в політичному житті на початку 90-х – в акціях, мітингах, знався з В'ячеславом Чорноволом. У 1997 році вступив у соціал-націоналістичну партію, познайомився з Олегом Тягнибоком, Андрієм Парубієм. Зараз я не є в жодній партії, вся робота і життя пов'язані з «Селеєю». Тільки в неділю читаю газети, цікавився тим, що відбувається у світі.

Богдан Бенюк, актор

У Львові панує своєрідна атмосфера, яка від початку заповняє тебе, як тільки ти ступаєш на його територію. Ось власне це навіть не можна пояснити, якщо око твоє милують картинки, знайомі вулиці, знайомі архітектурні пам'ятки. Ті, хто вперше потрапляють до Львова, потім не можуть забути це відчуття. І це правда! Львів відрізняється від інших українських міст насамперед своєю архітектурою, можливо трошки нагадує Чернівці. Це європейська архітектура... Важливо це зберегти. Зараз у Києві йде руйнування пам'яток, але Львів має піти іншим шляхом. І для вас це має грати важливу роль, бо багато туристичних маршрутів пролягати через Львів, бо він буде центром не тільки української духовності, але й архітектури і культури. Київ здуру відає такий свій пріоритет. Тут у вас є прекрасні люди, є не такі гарні – як і всюди. Я недавно був на Харківщині, по районах області, і подумки переносився на Прикарпаття. Жодної різниці між людьми немає. Не раз мене питають, де кращий глядач. Такого немає. Потрібно, щоб була дуже цікава вистава, тоді її глядачі сприймають. Народ всюди однаково добрий.

Я не раз думав про людей, які живуть поза домівкою, ведуть мандрівний спосіб життя. Деякі з них отримують від цього задоволення, інших біда змусила це робити. Розумію, що повернення назад, обов'язково повинно бути. Але назад куди? Якщо ці люди не мали і до цього нічого, для того, щоб мати паспорт і бути прив'язаними до якогось місця – однаково собаче життя. Власне я говорю про той дух, який рухає цими людьми – треба знайти з ними контакт, і допомогти застосувати обдарування і таланти, які вони мають. І це може бути таким способом існування, що приведе їх до осілості.

КРОКУСИ ДЛЯ БЕЗДОМНИХ ЛЮДЕЙ

10 жовтня 2010 року світ відзначав Міжнародний день боротьби з бездомністю. В цей день громадські організації проводили різні заходи, щоб привернути увагу до проблеми бездомності.

Громадська організація «Народна допомога» у цей день на площі Ринок теж провела акцію. Особи, які перебувають у стані виходу із бездомності, діти, сім'ї яких знаходяться у кризовій ситуації, особи з особливим потребами, волонтери, працівники громадських організацій, бізнесу та представники влади разом посадили крокуси.

Посаджені цибульки, які зимують під снігом, і відроджуються навесні, символізують бездомних людей, яким також доводиться ночувати просто неба. Різниця полягає в тому, що квітка під снігом знаходить життя, а бездомна людина в холоді гине. Акція також мала на меті спонукати громаду пам'ятати про бездомних людей впродовж зими – найважчої пори року, коли їм доводиться боротися за своє життя.

Навесні цвіт крокусу в центрі міста нагадає нам про бездомних людей, яким вдалося пережити зиму, а також про добрі справи, які ми разом зробили для бездомних людей.

У ЛЬВОВІ ЗБИРАТИМУТЬ РЕЧІ ДЛЯ БЕЗПРИТУЛЬНИХ

«Оселя» звертається до громади міста з проханням підтримати Осередок підтримки бездомних людей, який функціонує у м. Винники з лютого 2008 року. Кожного дня сюди приходять 10-12 безпритульних людей, щоб помитися, підстригтися, попрайти і отримати одяг, поїсти, отримати першу медичну допомогу та консультацію соціального працівника. З 3 лютого і надалі кожного четверга о 14.00 у сквері біля Порохової вежі відбуватиметься збір необхідних речей для Осередку під гаслом «Допомагати може кожен». Туди можна приносити одяг, продукти харчування та засоби гігієни для Осередку підтримки безпритульних людей.

Невелика благодійність від кожного мешканця може стати великою допомогою для тих, хто не має найнеобхіднішого. А традиція взаємодопомоги у громаді дозволить пережити будь-які кризи – економічні, політичні та особисті.

ПАПЕРОВА ХАЛЕПА

Бюрократія – в класово антагоністичних країнах привілейована і відірвана від народу каста вищих урядовців, що служать пануючому експлуататорському класу.

Словник іношомовних слів, 1974 р.

Найбільша біда для бюрократа – це відсутність паперу. О, Господи, на чім йому друкувати відповіді на звернення, прохання і запити. Бюрократ позбавили мозку, зв'язали з руками й ногами. Ось тепер бюрократ лежить непритомний. Бюрократ благає небесних сил скинути хоча б трішки паперу. Хоча б якийсь клаптик. Проте не чують його благань сили небесні. Не чує його молитов Господь.

Бюрократ починає нервувати. Відсутність паперу викликає в бюрократа печію. Бюрократ часто бігає справляти потреби, аби не бачити в принтері порожній лоток. Щось відбувається незвичне; бюрократ не в своїх штанах: вони йому замалі й завузькі. Бюрократ починає дратівливо перебирати запаси чернеток. Та які запаси, скрикує бюрократ, та то ж цілий фонд!

У чернетках бюрократ знаходить нікому вже не потрібні новорічні привітання і звернення, які до сьогодні залишилися без відповіді. Знаходить силу силенну невідправлених запитів, невиконаних наказів, проігнорованих доручень. Бюрократ посміхається і витягує з фонду якийсь пожмаканий наказ і вставляє в лоток.

Бюрократ натискає кнопку «старт». Принтер зтягує аркуш і пропускає через барабан. Добре, що принтер друкує швидко, гадає бюрократ, інакше начальник може розкричатися. Але ось, подача аркуша, і бюрократ знову кладе його, достатньо пожмаканого аркуша, в лоток. Натискає зелену кнопку, і принтер засмоктує аркуш. Обличчя бюрократа веселішає, і радість огортає його легені.

Бюрократ озиряється довкола, і стає ніби оголомшений. Навкруги самі листи і папки. Де вони тільки не знаходяться: на столі, на стільці, в лотку, в шухлядах, на підлозі, на підвіконниках, під клавіатурою, під горщиком з бегонією, на тумбочці з чайничком, на холодильнику (у бюрократа стояв маленький холодильник), на дошці оголошень і на книжкових полицях, за батареями і за телевізором (у бюрократа був маленький телевізор).

Але найбільше листів розкидано, звичайно ж, у шафі. Якось бюрократ зніціював збільшення кабінетної площі засобами придбання стільця зі спинкою. На запитання начальника, в чому полягає збільшення площі, бюрократ відповів, в тому, що шафа для одягу перетвориться на шафу для листів державного значення, в той час, як службовий піджак можна буде повісити й на спинці стільчика, сором'язливо додав бюрократ. Начальнику ця ідея сподобалася і він миттю наказав бюрократові замовити новий стілець, ще й дав кишенькові на імпортний піджак, за що бюрократ стелився начальникові нижче колінь.

Тим не менш, узагальнює бюрократ, папір скінчився. Просити начальника нової партії наївно, оскільки начальник не Брюс Всемогутній, і тим паче не Папа Римський. Все, на що спроможеться начальник, це зведе вгору руки і просичить, та відчепить з отим 8-м березня! Я розумію, мовить бюрократ, держава не в змозі всіх і вся забезпечити папером. В держави нема потрібної кількості коштів. Державна казна не гумова. Дякувати винахідникам, каже бюрократ, є скріпкозшивач, пробивач і прозорі файлики А4 формату. З такими своєчасними винаходами людства, СВЛ, запам'ятовує бюрократ, набагато легше скріплювати. Набагато легше пробивати. Набагато легше файлувати.

Я не звинувачую державу, не змовкає бюрократ, адже держава не встигла домовитися із лісорубами. А лісоруби не встигли поділити замовлення, і залишилися з купою деревини у лісі. Лісоруби розвели багаття, бо вже давно плювали на якісь там домовленості. На якісь заготівельні плани і відсоток від виробництва. Лісоруби забили великий стовбур на всілякі тартаки і фанерні заводи. Лісоруби співають пісень і випивають гарячих напоїв. Лісорубам начхати, що хтось там залишиться без відповіді, а хтось не зможе написати листа на звільнення. Лісоруби знають свою правду, і їхня правда аж ніяк не збігається з правдою привілейованої і відірваної касты.

НІЧ ЖИВИХ БЕЗХАТЬКІВ

З міщанства походить такий соціальний прошарок як інтелігенція.
Wikipedia

Місто захопили бездомні. Вони становлять загрозу мешканцям, бо напросили стільки дріб'язку, що невдовзі самі зможуть купувати житло. І тоді станеться найстрашніше – неможливо буде відрізнити хто бездомний, а хто нормальний. На щастя, йдеться не про Львів. Це автори «Південного парку» посміялися над нашим страхом перед бездомними людьми. У Львові навпаки дивним чином жилися дуже різні персонажі.

«Місто спить, голова болить» – співав Святослав Вакарчук, коли ще жив у Львові. Вночі у місті багато цікавого відбувається. Про це знають двірники або працівники міліції. І ще ті, хто вночі отримав по голові, але вони і так небагато пам'ятають. Після ночі нам залишають ранкову пошту – нові написи на стінах або розбиті вітрини, чи поламані лавки. Цікаво, чи настане колись такий час, коли вранці ми побачимо нову відремонтовану зупинку або клумбу, як це було у «Львівській сазі» Петра Яценка?

Місто живе тими, хто завжди у всіх на виду, а не тими, хто біжить, не оглядаючись на свою маршрутку, щоб вдома швидше сісти перед телевизором. До деяких персонажів звикаєш як до будинків і вулиць. Вони і є містом: сліпі пані на проспекті Свободи, живописний пан без ніг поблизу Оперного, чи пані, яка годує голубів біля Стрийського ринку. У трамваї завжди шукаю поглядом жінку, яка продає

газету «Життя», тобто не продає, а читає вголос всі заголовки і виходить на першій зупинці, залишаючи здивованих пасажирів, які вже почали витягати копійки з кишень, щоб купити в неї газету. На зупинках можна завжди почути нову інформацію від «акторки», яка постійно влаштовує театральні перфоменси. Останнього разу вона повідомила, що «жінчини, которые едят манную кашу, имеют пампульки». Я не знаю, чи ще в якому місті водії маршруток хрестяться біля кожної церкви, а побожні парафіяни цілують дерев'яний хрест в центрі міста. Якось моя подруга чекала мене біля фігури Матері Божої, де люди зупиняються, щоб помолитися, і там її почав переслідувати зайчик-ексгібіціоніст. Так і ходив за нею навколо фігури, розціпаючи свій плащ. Чому в такому місці?

А кожного ранку мене зустрічає «дух автовокзалу», смішна жіночка зі словами: «пані, може маєте гривню?». У черзі на маршрутку дуже весело спостерігати, як люди страшно обурюються її «наглістю», а вона просто сміється і йде далі. Деколи може кинути комусь вслід: «така намальована, а каже, що грошей немає».

Тільки у Львові безпритульні «замінують» міську раду, а психічнохворі – лікарню, проте посилено охороняють Монумент Слави та пам'ятник Степану Бандері. Ці ідеологічні полюси такі ж важливі, як майже щотижневі мітинги і демонстрації. І хоча у нас ще немає дівчат «Femen», зате є хлопці «Шароjobи», воскреслий Сажотрус, Джек-горобець і Сергій Пастух. Суцільна VIP-тусовка.

Кожної неділі після церкви літні галичани і галичанки співають пісень біля Шевченка, або грають шахи і навіть не здогадуються, що десь під ними інші мешканці міста досліджують Полтву, а ще інші працюють у три зміни, щоб завершити якийсь об'єкт. Бо у Львові завжди все робиться або «під евро» або «до Євро-2012».

Я так звикла до цих духів міста, що коли хтось з них зникає, стає страшенно сумно. Вам не бракує мелодій спілкарка на площі Ринок? А дівчини-скрипальки? Мені особисто бракує у Львові старого сивого пана, який закликав людей покаятися «бо Царство Боже близько». Такі є в інших містах, колись такий «працював» біля «Корони». Чому зараз ніхто цього не робить?

Мар'яна Соха

Принц Вільям: «ВУЛИЧНІ ВИДАННЯ НАДИХАЮТЬ МЕНЕ»

В грудні 2009 року Його Королівська Високість Принц Вільям Уельський провів одну ніч на вулиці в спальному мішку поблизу смітників. Так він хотів привернути увагу світу до проблеми безпритульності. Рівно через рік, в грудні 2010 року Він написав статтю для Міжнародної мережі вуличних видань, яка об'єднує 115 газет і журналів у 40 країнах світу. Нижче подаємо її текст.

Економічний спад дуже сильно вплинув на кількість людей, що ночують просто неба в наших містах. Наприклад, в Лондоні їх кількість збільшилася щонайменше на чверть за останні два роки і ці цифри не включають людей, які були змушені переїхати зі своїх домівок в тимчасові помешкання або переповнені квартири.

Існує багато причин чому люди стають бездомними: проблеми в сім'ї, безробіття, алкогольна чи наркотична залежність, чи просто важкі часи. Часто в таких ситуаціях взагалі немає вини самої людини. Проте наслідки бездомності для всіх однакові: це відчуття безнадійності та відчаю. Емоційний стан бездомної людини може бути набагато більшою проблемою, ніж сам факт відсутності житла.

Благодійні організації – релігійні чи державні, можуть допомогти з найнеобхіднішим – дахом над головою, теплом та їжею, але людина не зможе змінити своє життя, якщо вона не має надії.

Люди, які живуть в нашому суспільстві, не мають надії, свідчать про те, що це суспільство – нездорове.

Тому, організації, які вміють повернути людям надію – вуличні видання, моя благодійна організація «Centrepoint» та інші небайдужі організації і люди, дуже мене надихають. Вони повертають людям впевненість, і відтак допомагають розпочати нове життя. Я зустрів багато молодих бездомних людей, які зараз сповнені ентузіазмом та прагнуть чогось досягнути в житті, просто через те, що в потрібний момент вони отримали невелику підтримку.

Ці люди неймовірно сміливі. Комуś може видаватися, що вони здалися і опустили руки. Дозвольте вас запевнити, що це не так. Я вважаю, що мені неймовірно пощастило знати їх. Я висловлюю свою повагу всім організаціям, які є з ними.

© www.streetnewsservice.org

AFTER DARK

від Григорія Семенчука

ЖІНКИ І МІСТО

Одна з них не любить справжнього хутра. Каже: «А що? Невже штучне хутро не красить жінку?». Тим паче, з львівською волюгістю справжнє хутро довго не проживе. Ще вона постійно їсть якісь таблетки, купує екзотичні продукти і не бере слухавки. Але я готовий їй простити все. Вона прекрасна. Живе на вулиці Зеленій. Такій же зеленій, як і вона...

Друга – повна протилежність першої. Любить бути у центрі уваги, хоч сама за характером, скоріш за все – центр тяжіння. Навколо неї, завжди утворюється рій якихось чоловіків. Серед них достойні і не достойні, лузери і переможці. Але я готовий їй простити все. Вона прекрасна. Її місце – проспект Свободи. Справжнє місце для тих, хто завжди вільний.

Третя париться через відсутність тепла. Їй постійно холодно. Вона кутається у теплі, закриває вікна, залатує кожну щілину, любить гарячі ванни. Але це все не через холод навколо, а через протяг у її серці. Постійні зради і т.д. і т.п. Вона постійно плачуться мені, а я дратуюсь. Але я готовий їй простити все. Вона прекрасна. Її дім в Зимній Воді. Саме тому їй зимно.

Четверта постійно зайнята. Я дуже хочу їй допомогти. Хочу, щоб її мама не дзвонила кожні п'ять хвилин, хочу, щоб вона мала більше часу. Адже вона багато працює, багато їздить і часто не знаходить часу для мене. Але я готовий їй простити все. Вона прекрасна. Ця мешкає на вулиці Бандери! А що вона хотіла, окрім переслідувань?

А п'ята мене постійно чомусь вчить. Постійно хоче щось впарити і довести. Розповідає про якісь принципи нової релігії чи якоїсь бізнес секти. Я мовчки киваю головою. І я готовий їй простити все. Вона прекрасна. Живе на вулиці Просвіти. Я навіть не здивувався.

І коли я розповідаю про ці збіги знайомим, вони дивляться на мене і роблять круглі очі. Ніхто з них не може зрозуміти цього вишукування карми жінки у львівських топонімах. А я вірю. І мені не хотілося б знайомитись з людьми, які мешкають на вулиці Курячій чи Боткіна, проте дуже хочу познайомитись з дівчиною, яка живе на вулиці Надійній чи Розкішній. Адже в цієї точно все по кармі правильно.

ЗА РАМКАМИ ТРАДИЦІЙНОГО ТУРИЗМУ

Львів можна досліджувати вічно. Як спадщина ЮНЕСКО він приваблює туристів історичними пам'ятками – зразками польської та австро-угорської архітектури. Кожна імперія залишила по собі сліди свого перебування. СРСР збудував у Львові, навколо Львова та під Львовом інше місто – підземне, індустріальне та утопічне. Воно перестало існувати разом з державою, яка його будувала, і зараз привертає увагу хіба найдопитливіших мешканців міста.

«Любителі пхати всюди свого носа» – так про себе говорять львівські експлорери – група молодих хлопців і дівчат, які вже кілька років досліджують у Львові закинуті об'єкти – військові, промислові та природні. Вони гуртуються навколо форуму explorer.lviv.ua. Тут вони домовляються про наступні вилазки, розміщують звіти разом з фотографіями, детальним описом та картами. Про свій досвід дослідження невідомого Львова нам розповіли Олег (Inkognito) Шевчик, Андрій (Golem) Риштун, Андрій (Roy) Роук.

АНДРІЙ (GOLEM) РИШТУН

Розкажіть, будь ласка, чим Ви займаєтеся

А.Г.Риштун: Наш інформаційний ресурс explorer.lviv.ua спеціалізується на дослідженнях нетипових об'єктів Львова: львівських підземель, в тому числі Полтви, колекторів, старих підвалів, індастріалу, закинутих чи недобудованих будівель, військової історії – всього, що є цікавим і виходить за рамки традиційного туризму. Більшість таких місць мають цікаву та позитивну енергетику. І досліджувати їх – це набиратися тої енергетики.

Як усе починалося?

А.Г.Риштун: Наш форум існує з 2004 року, але активно почав розвиватися протягом останніх 2 років. Зараз є близько 700 зареєстрованих учасників. Ініціатором був Діма, власне це його нікнейм «explorer». Він у 2004 році створив блог, де описував свої мандри по незнаному Львову. В той час, наприклад, в Інтернеті не було жодної інформації про Полтву: ні фотографій, ні описів, лише згадки, що така річка була у Львові.

Згодом цей блог занепав, а в кінці 2008 року Діма сконтактувався зі мною, і ми разом почали працювати над розвитком сайту. Важливо на сайті те, що будь-хто може зайти, зареєструватися, прочитати наші плани і при наявності відповідного спорядження приєднатися до нас. Перший рік ми дуже активно їздили: і по області, і по Львову. Охочих виявилось багато і ми в цьому випадку виконуємо роль гідів.

Які вимоги ставите до людей, які хочуть з Вами піти у місця, які можуть бути небезпечними?

А.Г.Риштун: Місця бувають різні. Деякі бомбосховища у парках відкриті і не охороняються, туди і так всі лазять. На такі об'єкти як «Лощина» беруться всі бажаючі, головне, щоб був ліхтарик та відповідне взуття. Але є місця, які вимагають підготовки: та ж Полтва, чи ракетні шахти. Деякі вилазки відбуваються в закритому форматі, тобто на них запрошуються лише надійні, перевірені люди, які серйозно до цього ставляться. Частина інформації не викладається для загального доступу, бо вона може бути небезпечною: якісь діти прочитають, полізуть туди невідготтовленими і треба буде їх потім витягати. Ми відповідально ставимося до форуму, до свого дозвілля і до залучення інших людей.

8

О.І.Шевчик: На сайті є окремий розділ, який має назву «Техніка безпеки». У деякі «закутки» йти без спецобладнання – просто самовбивство. Як правило, до нашого обладнання входять каски,

бахіли, ОЗК (рос. – Загальновійськовий Захисний Костюм), мотузки для альпінізму, аптечка, декілька ліхтариків із запасним комплектом батарей тощо. Описуючи дослідження на нашому форумі, ми завжди стараємося звернути увагу дописувачів та читачів на безпеку, які їх там можуть спіткати.

Також слід мати на увазі, що відвідини таких небезпечних об'єктів як, наприклад, підземні колектори, слід планувати під час сухої погоди, бо навіть невелика гроза може призвести до серйозних наслідків чи загибелі, що властиво і відбулося декілька років тому у Києві. Тоді загинуло двоє людей.

Наскільки легальними є такі вилазки, особливо у ті місця, які охороняються?

О.І.Шевчик: У більшості випадків сторожі самі пускають нас, коли ми попросимо. Зрештою, це не є правопорушенням, ми нічого не ламаємо, не крадемо. Заходимо тихесенько, фотографуємо і виходимо. Але є й такі об'єкти, де можуть вистрілити в спину, краще туди не пхатися. Це, наприклад, резервні сховища води, військові режимні об'єкти тощо. Такі вилазки треба попередньо узгоджувати з кимось.

Сувенірів на пам'ять не береде?

О.І.Шевчик: Ні, залишаємо для наступних відвідувачів, оскільки виступаємо за збереження цих пам'яток. Хоча більшість з них вже і так пограбовані, затоплені, знищені чи використовуються для інших непрофільних цілей. Наприклад, у бомбосховищі під Стрийським ринком зберігають картоплю.

Які об'єкти Вам було найцікавіше досліджувати?

А.Р.Роук: Мабуть, це військовий, і в минулому секретний об'єкт зв'язку «Лощина», який знаходиться в горі біля стадіону СКА. Зараз він покинутий і відкритий, його загальна довжина ходів – 1,5 км. Колись ця база була повністю автономною – своя вода, опалення і вентиляція. До неї веде велика ліфтова шахта (35м), яка виходить на поверхню в районі вулиці Золотої. Саму ж назву об'єкту ми виявили в технічній документації, яку знайшли на місці. До того, жодної відкритої інформації ні про об'єкт, ні про його назву не було. Тоді там ще було багато військової апаратури, яку вже розікрали.

Інша моя любов – це горища. Якось мені вдалося знайти одне дуже цікаве в центрі міста. Там жив художник і мав гарну зашклену майстерню. Невідомо, що з ним сталося, але всі речі, які були його в кімнаті так і залишилися нерухомими: фарби розкладені, хліб нарізаний, мандаринки. І навіть в духовці було сало. Дуже душевне місце.

Скільки об'єктів Ви дослідили за 2 роки?

А.Г.Риштун: База даних, в яку ми відбираємо найкращі об'єкти, містить їх більше сотні, з них 80% у Львівській області, але якщо рахувати також невеликі об'єкти – то більше 300.

Чи зустрічали Ви на цих об'єктах жителів, маю на увазі бездомних людей?

А.Р.Роюк: Так, в самому центрі міста – на площі Різні. Там є закинута будівля. Якось ми зайшли туди і на 2 поверсі застали кілька людей, які там спали. Житло було «облаштоване», навколо лежали їхні речі, посуд, ліжка, матраци. Одна кімната була відведена під туалет, тому запах там стояв нестерпний.

О.І.Шевчик: На «Лощині» нам теж зустрічалися люди. Але найбільше, напевно, – це в закинутих корпусах заводу «Іскра», в теплотрасах, покинутих будинках в центрі міста, Грибовицькому сміттєзвалищі, на дачах недалеко від масиву Рясне та вул. Мазепи. Загалом, кількість таких місць можна довго перераховувати.

З якими відчуттями йдете на вилазки?

А.Р.Роюк: Спочатку з відчуттям чогось невідомого і нерозвіданого, і що саме тобі випала нагода це побачити, дослідити і ще комусь розповісти, тобто у певному відношенні бути першовідкривачем. Пізніше з'являється відчуття жалю, коли вже переосмислюєш побачене.

На таких гігантах промисловості як «Прогрес», «Сільмаш», «Автонавантажувач» можна відчути могутність вже неіснуючої держави, подихати тим часом. Там відчуваєш себе маленькою комашкою.

На закинутому дачному масиві біля вул. Миколайчука видно, що люди колись з любов'ю дбали про це місце, доглядали. І таке враження, що всі покинули ці місця в один момент і відтоді час зупинився. І природа всюди пролізає, проростає омела. Такі трохи містичні відчуття.

Чи зацікавлені Ви в тому, щоб популяризувати такі дослідження, і щоб до Вас приєднувалося більше людей?

А.Г.Риштун: Так, але людей, які б щось приносили, а не лише писали: «класно», «молодці», «+1». Такі взагалі не вітаються. Приємно також, коли нас просто читають і поширюють інформацію.

АНДРІЙ (ROY) РОЮК

Щодо популяризації, то в свій час було кілька статей в львівських газетах, багато інтернет репортажів. Я, наприклад, показував Полтву Олесю Дзиндрі в рамках проекту LeoPolvis, ми разом водили туди журналістів і знімали фільм. Зараз Полтва для мене – це пройдений етап і я поступово віддаляюся від цього з відчуттям виконаного завдання.

А які ще місця Ти б хотів так само «відкрити» людям як «відкрив» Полтву?

А.Г.Риштун: Цитадель. Під нею є дуже багато пустот, які використовуються як військові об'єкти. Але є й багато закинутих. Наразі об'єкт є секретним на офіційному рівні і там є озброєна охорона. Напевно там є діюче бомбосховище, призначене для перших осіб міста у випадку надзвичайних ситуацій. І ще костел Єзуїтів – дуже цікавий і невідкритий об'єкт для міста. Там величезна площа, яка виконує роль книгосховища.

А.Р.Роюк: Зараз працюємо над тим, щоб зареєструвати громадську організацію і будемо продовжувати нашу роботу вже на офіційному рівні. Так ми зможемо отримувати офіційні дозволи, щоб відвідувати місця, розробляти туристичні маршрути. Багато підземель були засипані ще за Радянської влади і багато тепер в цілях безпеки, щоб люди туди не лазили, не падали. Наше завдання деякі такі речі віднайти, при можливості відновити і взяти під свою опіку.

Що будете робити, коли вже не буде що досліджувати?

А.Г.Риштун: Думаю такого не буде, завжди з'являється щось нове.

Розмовляла Мар'яна Соха

ОЛЕГ (INKOGNITO) ШЕВЧИК

«На цю вже третю вилазку до центральної частини підміста зібралось небагато-немало, дев'ять людей. Хто б міг подумати, знайти 5 людей на велопохід – це вже свято, а тут стільки бажаних гамно потоптати». (Про вилазку на Полтву з форуму explorer.lviv.ua)

ДОПУЩЕННЯ ДО ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Я, Давид Володимир Михайлович, хочу викласти своє бачення проблем, які супроводжують людей з ДЦП в українському суспільстві і звернутись до урядовців з проханням зважити на ті умови, в яких на даному етапі перебувають люди з особливими вадами.

Як зробити нашу країну кращою для людей з ДЦП? Перш за все, необхідно переобладнати старі приміщення, які зараз зовсім не пристосовані до роботи з людьми, що мають ДЦП. Для кращого функціонування таких закладів необхідне фінансування з боку держави, яке б сприяло покращенню умов перебування та подальшому розвитку і вихованню дітей з вадами опорно-рухового апарату. До роботи з такими дітьми необхідно готувати спеціалістів, які б у своїй роботі зважали на особливості сприйняття і бачення ними цього світу, а також на фізичні можливості їх організму. Адже, ігнорування цих факторів може сильно нашкодити їм як фізично, так і емоційно. Навчальні заклади, в яких виховують дітей з ДЦП, повинні бути оснащені відповідними тренажерами, з допомогою яких можна розвивати можливості організму в фізичному плані. Приміщення повинні бути зручними, теплими, з елементами домашнього затишку, щоб діти, перебуваючи в цих стінах, відчували себе захищеними і щасливими.

Другою, не менш важливою проблемою, з якою щоденно зіштовхуються люди з ДЦП, є відсутність можливості пересуватися містом до навчальних закладів чи на роботу. Тролейбуси, трамваї, інший громадський транспорт практично не пристосовані для таких людей. Небажання водіїв маршруток перевозити таких людей дуже негативно впливає на їх психічний та емоційний стан, додаючи невпевненості у майбутньому.

Іншим негативним фактором, що не дає можливості таким людям реалізувати себе в суспільстві, є відсутність робочих місць. Але ж ці люди також хочуть добре жити, збудувати сім'ю, виховувати дітей і відчувати себе потрібними. Окрім постійного тиску, який чинять здорові люди по відношенню до людей з ДЦП, останні не мають можливості спілкуватись між собою, відпочивати разом у таборах. Різноманітні санаторії, які є на території України приймають лише спинальніків.

Metro newspaper, CLM/BBDO Paris

Дуже часто батьки дітей з ДЦП не випускають їх на вулицю, побоюючись зневажливого ставлення до них з боку здорових людей. Часто таке відношення має місце, але якщо людина ціле життя проведе в чотирьох стінах і раптом виникне потреба вийти за їх межі, вона розгубиться і отримає дуже серйозну психічну травму, що змусить її ціле життя ховатись за «мурами» від людей, які її оточують. Але ж там, по той бік стіни, є не лише злі і недобрі люди, а й ті, що можуть допомогти. Тому необхідно руйнувати закоренілі стереотипи і дати можливість таким людям знайти себе в цьому житті!

Людей з ДЦП в житті часто травмують: здорові діти їх ображають, насміхаються, зневажають, а дорослі жаліють, ще і ще раз нагадуючи їм, що вони не такі як всі.

Постійний страх батьків, які не допускають дітей з вадами в суспільство, розвиває у останніх цілу низку комплексів. Творчі люди бояться викласти свої думки на папір, який все витримає, який може стати для них психологом. Він вислухає і не насміхатиметься, не критикуватиме і не глузуватиме!

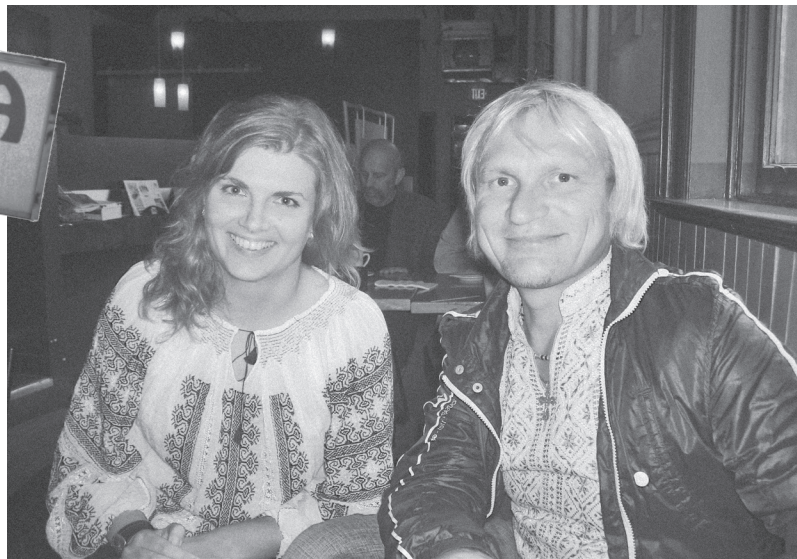
Шановні батьки, не думайте, що ваша дитина нічого не зможе, кожен має талант, кожен може щось у своєму житті робити і чогось добитись. Не блокуйте їм вихід в світ. Не заважайте дітям реалізовувати свої здібності і сприяйте їх розвитку! Не забороняйте їм проявляти свою індивідуальність, бо кожен народжується для того, щоб зробити щось корисне для суспільства чи сім'ї.

ОЛЕГ СКРИПКА:

«ЛЬВІВ – ЄДИНЕ МІСТО В УКРАЇНІ, ЩО МАЄ СВІЙ ДУХ І СВОЄ ЖИТТЯ»

19-ту річницю Незалежності України Олег Скрипка відсвяткував у м. Вінніпег, провінція Манітоба (Канада), де разом з мером міста Семом Кейтсом та українською громадою урочисто підняли жовто-блакитний прапор над мерією і заспівали гімн України. Вечором цього ж дня відбувся сольний концерт Олега, де публіка веселилася під відомі мелодії українських пісень. Поміж тим нам вдалося поспілкуватися з Олегом про українську діаспору, сучасну культуру та вплив міст на розвиток особистості.

Ю.Х. Олеже, якою на Вашу думку є роль української діаспори у розвитку сьогоденної української культури?

О.С. Ця роль надзвичайно потужна, але, на жаль, самою Україною вона сьогодні не використовується. Культура збережена діаспорою – це величезний потенціал. Для того, щоб відбулася співпраця між Україною і українською діаспорою в різних країнах, потрібно, щоб люди об'єдналися і навіть, щоб сама діаспора більше згуртувалася. Мене особисто цікавить об'єднання навколо нових творчих замислів та ідей, проведення фестивалів, фольклорних проєктів з метою відродження традицій, та, наприклад, старих українських пісень, які не збереглися в Україні.

Ю.Х. Що для Вас особисто означає бути українцем?

О.С. Особисто для мене це означає знати, що таке Україна і знати свою історію. І це дуже важливо, бо навіть якщо людина і живе на території України чи має українське походження, але не знає історії України, то не думаю, що вона може називати себе українцем.

Ю.Х. Як, на Вашу думку, зміна влади, яка відбулася в лютому, вплине на розвиток сучасної української культури?

О.С. Все залежить тільки від нас з вами. Я думаю, що держави Україна наразі не існує, є лише бажання і намагання її побудувати. Тому все залежить від українців. На сьогоднішній день завдяки Інтернету та мобільним телефонам сучасним урядам важче контролювати лю-

дей. В Україні немає тоталітарного режиму, тому разом ми можемо організувати багато різних соціальних, мистецьких, культурних проєктів. Потрібно об'єднуватись і спільно щось робити. Наприклад, сьогодні в Києві вперше в Україні відбувся парад вишиванок, до проведення якого залучилося багато людей, серед них і мої друзі.

Ю.Х. В одному зі своїх інтерв'ю Ви сказали, що зовсім не дивитесь телебачення? Як слідкуєте за новинами?

О.С. Абсолютно не дивлюсь, тому що це руйнівник сучасного суспільства, механізм забування, якого я не потребую. Про новини дізнаюся з Інтернету.

Ю.Х. Які заходи відвідуєте найчастіше?

О.С. Не маю часу відвідувати заходи, які сам не влаштовую. Люблю ходити на рок-концерти за кордоном, також дуже люблю пластичний театр.

Ю.Х. Яке місто найбільше вплинуло на формування Вашої особистості?

О.С. Багато різних міст, наприклад, Київ, бо зараз там живу. Також Париж. Париж – це місто, яке має свій менталітет, свою власну культуру. Звичайно, Львів – єдине місто в Україні, що має свій дух, своє життя, і не лише унікальну архітектуру, а й наповнення. На другому місці в Україні – Одеса. Це місто з власним наповненням. Київ наразі немає такого серйозного культурного життя як два попередні. Чим більше рухатися на схід – тим менше маємо культурного життя.

Ю.Х. Які ініціативи у сфері культури Ви підтримуєте і хто з сучасних письменників чи гуртів, на Вашу думку, має великий потенціал?

О.С. Я роблю два великі фестивалі в Україні – «Країна Мрій» і «Рок Січ». Перший – це об'єднання музикантів навколо фольклору, а другий – об'єднання навколо української рок-музики. Всі колективи, які там виступають, на мою думку, мають високий потенціал, правда потім вже не від мене залежить наскільки той потенціал реалізується.

Ю.Х. Що очікуєте від сьогоднішнього концерту?

О.С. Цікаво, що концерт випадає на сам День Незалежності України. Можливо це допоможе об'єднати громади. Я модернізувати українську ідею, тобто з одного боку потрібно вміти зберігати свою культуру, а з іншого, для того, щоб вижити, її треба також завжди модернізувати.

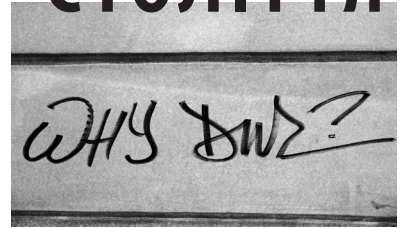
Я довго не міг приїхати до Канади з концертом, бо не мав запрошення. Канадська діаспора дуже консервативна, а я займаюсь модерною справою і той факт, що ми сьогодні разом з мером міста і громадою підняли український прапор і заспівали гімн, свідчить про те що українська громада відкрита до співпраці. Власне за такими подіями наше майбутнє, коли ми разом зможемо робити спільні речі для розвитку української культури.

Розмовляла Юля Ханас

НАСТІННІ НАПИСИ ХХІ СТОЛІТТЯ

або **В Н У Д И Ч ?**

Певне кожен з вас, хто зараз читає цю статтю, бодай раз писав іншій людині записку, намагаючись повідомити якусь важливу інформацію. Інколи інформація настільки важлива, що стає суспільним надбанням. У цій статті мова йтиме про написи, які ми щодня бачимо на стінах міських будинків та парках, які перчитуємо або на які не звертаємо уваги. Про написи трохи призабуті та нові.

Вуличні написи прийнято називати стріт-артом (від англ. street art — вуличне мистецтво). Його основна особливість — чітко виражений урбаністичний стиль. Основною частиною стріт-арту є графіті. Сюди також належать трафаретні постери, які здебільшого мають соціальний характер, знаки, руни, теги, бомбінг і, звісно, самі написи, яких у місті найбільше. Головне в стріт-арті — не присвоїти територію, а зацікавити глядача і показати різноманітний сюжет.

Написи, знайдені та зафіксовані у різний час в нашому місті, можна класифікувати відповідно до спрямувань на політичні, націоналістичні, соціальні, написи футбольних фанів, андерграунд культур, та написи, звернені до конкретної людини.

Політика на вулиці

Написи політичного характеру здебільшого трапляються у центральній частині Львова. Написані вони у різний час і стосуються різних політичних процесів. Більшість з них замайорили під час виборів, як всеукраїнських так і місцевих. Простежити за особою і дізнатись, хто це пише — можливо, але не думаю, що сусіди будуть по чергово слідкувати за порядком на своєму подвір'ї. Нереально також поставити у кожному провулку камеру, яка б фіксувала такі порушення. Тому авторство практично всіх написів для нас залишається невідомим.

Один із найколеритніших написів політичного спрямування був знайдений на вул. Газовій. Приблизно рік тому хтось розкаяний написав «ЯНУКОВИЧ ВИБАЧ МИ БУЛИ НЕПРАВИ!». Неподаляк від вул. Газової на вул. Куліша у період передвиборчої кампанії з'явився напис «ЗА ЛИТВИНА». По всьому місту понаписувано: «СВОБОДУ ПОЛІТВ'ЯЗНЯМ» та «СВОБОДУ ПОЛІТВ'ЯЗНЮ МАКАРОВУ!». На сайті a.makarov.org пишуть, що його звинувачують в тому, що він разом з невідомими особами облив зеленкою офіс пророрійського каналу АТВ, протестуючи проти зближення України з антинародним російським урядом.

Націоналістичні заклики

Якщо авторство політичних написів важко визначити, то в цьому випадку автори — націоналісти, які закликають шанувати свою країну та бути патріотом. На вулиці Гонти зустрічаємо напис «ЛьВІВ — МІСТО ПАТРІОТІВ». На трамвайній зупинці «Головна пошта» — «МОЛОДЬ НАЦІЇ ПРОТИ ДЕГРАДАЦІЇ», на вулиці С. Бандери — «СВОБОДА. РІВНІСТЬ. СОЦІАЛІЗМ», «НЕ ВІР! НЕ БІЙСЯ! НЕ ПРОСИ!». Далі по місту ще можна побачити написи «СЬОГОДНІ ПРОТЕСТ — ЗАВТРА РЕВОЛЮЦІЯ», «ВИЙДИ НА ВУЛИЦЮ, ПОВЕРНИ СОБІ МІСТО», «А ТИ ГОТОВИЙ ДО БУНТУ?». Ці написи часто бувають перекресленими, але знайте — це робота не комунальників, а угруповань з абсолютно протилежними поглядами, або ж просто дотепниками, які, до прикладу, напис на вулиці Стрийській «УКРАЇНА ДЛЯ БІЛИХ» виправили на «УКРАЇНА ДЛЯ БІДНИХ» та ще й смайлик домалювали.

Зустрічали заклик «ЛЮБИШ ЇСТИ ЛАЙНО? СМАЧНОГО!»? Він також належить до націоналістичних, проте вже трафаретні, і спрямований проти «Макдональдсу». Трафаретними є також написи «ВИБИРАЙ ВОЛЮ, А НЕ ДЕПУТАТІВ», «ТЮРМИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ».

Націоналістично-інформативними є повідомлення про Марганець («МАРГАНЕЦЬ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ», «ВСЯ ПРАВДА ПРО МАРГАНЕЦЬ») — місто у Дніпропетровській області, де внаслідок сутички між вірменами і українцями, загинув молодий міліціонер. Після цього у місті виникла конфліктна ситуація на міжнаціональному ґрунті.

Соціалка

Вона також буває різноманітною. Її основне завдання — схаменути людину. Найпопулярніший такий напис можна було побачити на вулиці Стрийській «КИНЬ БУХАТИ, НАРОДЖУЙ ЗДОРОВИХ ДІТЕЙ!». Таку просту і ефективну соціалку тепер не видно — її зафарбували комунальники або жителі будинку. По вулиці Куліша давній запис «НЕ БУДЬ ЛОХОМ, ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ» трохи виправили і затерли «НЕ». Тепер це «БУДЬ ЛОХОМ, ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ».

Футбольне писання по стінах

Очевидно, що написи, які стосуються футбольної тематики написані самими фанатам, проте зустрічаються й такі, які написані опозиційною стороною. На подвір'ї вулиці Федорова, влітку був напис «DON'T STOP HOOLIGANS!». На якійсь з вулиць знайшла запис антихуліганів «БІЛО-ЗЕЛЕНІ — ПІДАРИ І ГЕЇ!». Дуже поширені написи серії «WHITE POWER», «GREEN LIONS». Подекуди біля них є ще додатковий напис «ULTRAS» і стилізований український хрест взятий в коло, який малюють футбольні фани. Останні найпоширеніші написи — це заклики про відставку Григорія Суркіса, написані на початку грудня не лише у нашому місті, а по всій Україні. Вони також були на біл-бордах, проте вуличні відрізняються прямою і простою, тобто є трохи лайливими.

Особисті написи

Деякі люди дуже люблять демонструвати свої почуття, проте не всі можуть оплатити біл-борд із повідомленням для близької людини, чи передати вітання по радіо. Для них існують безліч стін та парканів. У такий спосіб зізнаються в коханні, просять пробачення, або повідомляють про чиюсь сексуальну орієнтацію.

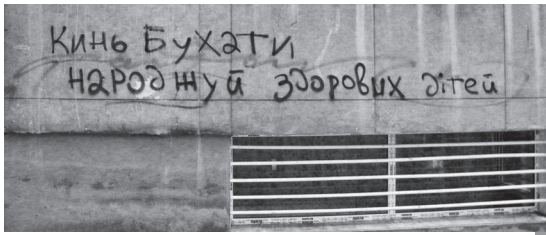
Багато з вас бачили напис «ВЕРНИСЬ» на вулицях Дорошенка, Коперніка та Степана Бандери. Припускаю, що це хлопець так закликав свою дівчину відновити стосунки. В період популярності таких написів нарахувала їх близько шести, правдоподібно вздовж маршруту, яким дівчина кожного йшла в університет чи школу. Як підтвердження — ще один напис «РА Я ТЕБЕ КОХАЮ ПОВЕРНИСЬ». Вже готовим закликом скористалася, мабуть, релігійна особа, і на вулиці Коперніка перетворила «ВЕРНИСЬ» на «НАВЕРНИСЬ».

Навпроти пологового будинку на вулиці Рапопорта ще в ті часи, коли не практикували партнерських пологів, щасливі батьки дякували своїм друзинам на стінах будинків. Досить довго там можна було прочитати «СВЕТА, СПАСИБО ЗА СЫНА».

Загадкою для львів'ян були також повсюдні написи «Дякович — гомік» та «Драпачка — соска». Хоча ходять по місту чутки, що це витівки одного подружжя. Спочатку озлоблена дружина у процесі розлучення найняла хлопців, які повідомили всім таку сумну «правду», а пізніше чоловік відмістив дружині її ж зброею.

Мешканці будинків також використовують власні під'їзди чи паркани, щоб попередити чи пригрозити непрошеним гостям. В одному подвір'ї на площі Ринок інформують, що «ЗДЕСЬ ВАМ НЕ ТУАЛЕТ», хоча ілюстрація до напису зображує якраз «пісяного хлопчика».

Популярні

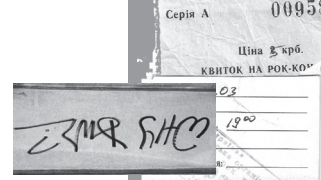
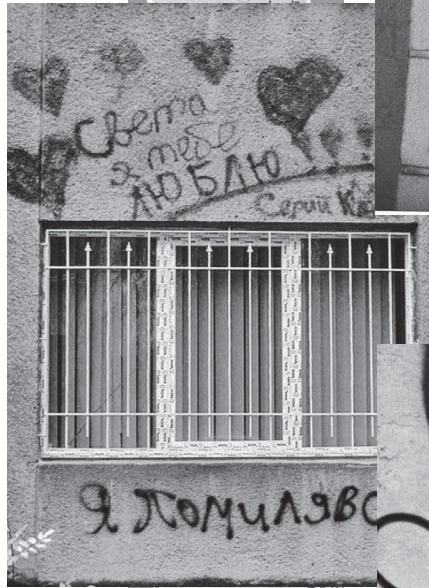
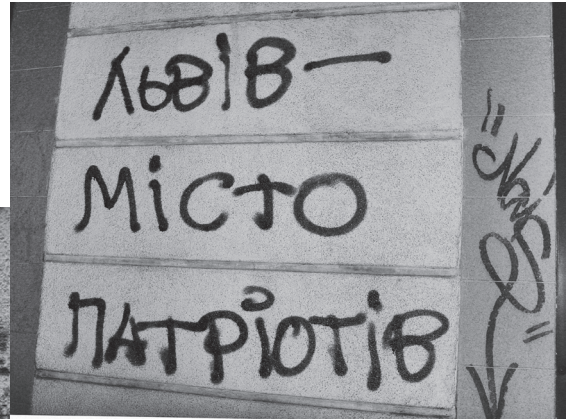
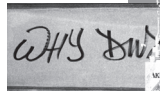
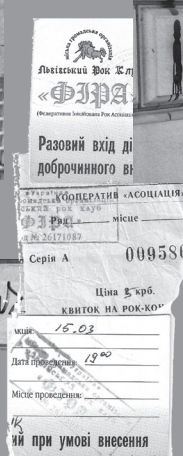
Про походження популярних написів «ЗРЯ?» і «ЗАЧЕМ» розповів львівський райтер Ростик: «Це люди з Росії, які роблять таке графіті по всьому світу. Вони культові в бомбінгу (малювання шрифтів чи малюнків на вулиці, де не дозволено) на теренах СНД». Й справді в мережі Facebook у групі «Я люблю фото» я знайшла фото з цим написом, зроблене в іншому місті, а можливо і країні. На моє запитання про його локацію так ніхто й не відповів. У Львові такий напис можна побачити на майданчику біля готелю «Жорж».

Повсюдні «ДИЧ», ДИЧ ПОРУЧ» і «ВНОЧІ ТАНШЕ» попсували чимало стін, парканів, лавок, телефонних будок і навіть новенькі електронні путівники для туристів. «Це забава молодих людей і все. Без жодного значення, просто прикол. Зараз вони вже цього не роблять — схаменулися», — сказав Ростик. Такі написи райтери називають тегами і їх масове поширення виглядає як змагання чи намагання «помітити територію». Ростик пояснює, що існує неоголошена війна за титул «короля міста», і вона вимагає якісного бомбінгу та тегів.

Каляки-маляки

Часто буває важко зрозуміти повідомлення вуличного напису. У багатьох випадках його просто не буває. Часто ці написи не мають нічого спільного зі «стріт-артом». Тисячі підписів, автографів («Тут був Вася» вже не модно писати), незрозумілих карлюк та матюків «прикрашають» чи не кожний будинок у центрі міста. У центрі кожного міста кожної країни. Суспільство терпеливо закриває очі на процес дозрівання кожного наступного покоління і його намагання залишити свій слід в просторі міста. Інколи навіть іде назустріч, виділяють для графіті та тегів окремі стіни. Але їх замало. Ті, кому не вистарчило призначеного простору, самі «виділяють» собі ціле місто.

Ірина Панчишин

ВСЕ БУДЕ ЄВРО

*В Європу – з європейським дахом!
(із сайту луцької фірми «Євродах»)*

Гуляючи вулицями Львова, постійно зустрічаю кольорові вітрини, вивіски і оголошення на зразок: Євромода, Єврофото, Єврочистка, Єврооптика, Євровікна, Євро готель, Єврогардини, Євробензин, і ще безліч подібних. В пошуках інших «євро» купили газету з оголошеннями і знаходимо там «євроремонт», «євродвері», «диван-євро-книжку», пам'ятники з «єврокаменю», «євронасіяня» та «єврокорм». По телебаченню говорять про європейський рівень життя, європейський вибір, європейські стандарти чи врешті про «євролюдину».

Іншими словами, все може бути «євро». Цього прислівника можуть удостоїтися речі, місця, послуги, погляди, стиль життя, і навіть люди. Але що насправді означають всі ці назви? Яка різниця між фото та єврофото? Між модою та євромоду?

Візьмімо за приклад євроремонт. Про помешкання кажуть, що воно з євроремонтом або ремонтом «під євро». А де проходить лінія між тим, що «євро» і тим, що «під», тобто несправжнім «євро»? Я питала про це своїх українських знайомих і в принципі ніхто не зміг пояснити різницю між звичайним ремонтом і ремонтом «під євро». Чому в Україні настала мода на «євро»?

Попередниками «євро» в українській мові були слова «імпортер», «чекове», «заграничне» чи просто «не наше». Усі вони завжди викликали мовчазну повагу у будь-якого українця, навіть якщо стосувалися польських джинсів, турецьких светрів чи індійського чаю. Пам'ятаю, з яким захопленням читали всі бірки на одязі чи інших речах після напису «Made in...». Мої дитячі друзі навіть придумали для позначення всіх імпортованих товарів загальне визначення – «маде ін ненаше». Саме так – головне, щоб не наше.

Першим «єврословом» мабуть був «євроремонт». На той час мало хто розумів в чому полягає той ремонт, але всі знали, що це модно і круто, і робиться дорогими будівельними матеріалами, типу «сніжка», «грунтовка» і «гіпсокартон». Мода була повальною, але не всім доступною, тому з часом з'явилися ремонти «під євро», меблі «під старовину», ламінат «під дерево» та плитка «під мрамур». «Під» означає, що хочемо, але поки що не можемо собі дозволити, тому задовольняємося лише зовнішньою схожістю.

У Польщі в 90-их роках теж наступив «бум на євро». Євро було всюди – на вулицях, телебаченні і в газетах. Все стояло у поляків на шляху до Європи. Молодь вже не пам'ятає причин виникнення «європейських» культурних проявів, притаманних першій хвилі суспільної трансформації і масовому повороту поляків в напрямку Європи.

Все, що мало магічну приставку «євро» здавалося якіснішим, ніж вітчизняне. Люди масово виїжджали працювати в Європу і набиралися західного стилю життя. Пізніше привозили європейські новинки до Польщі. Зрештою з різними наслідками. Значення надавалося не естетичній вартості речей, а тому факту, що вони із Заходу. Пам'ятаю як на початку 90-х мої батьки привезли з Голландії супи з порошку (можна сказати євросуп). Для нас вони були феноменом. Пам'ятаю, як моя тітка в Голландії приготувала обід менше, ніж за

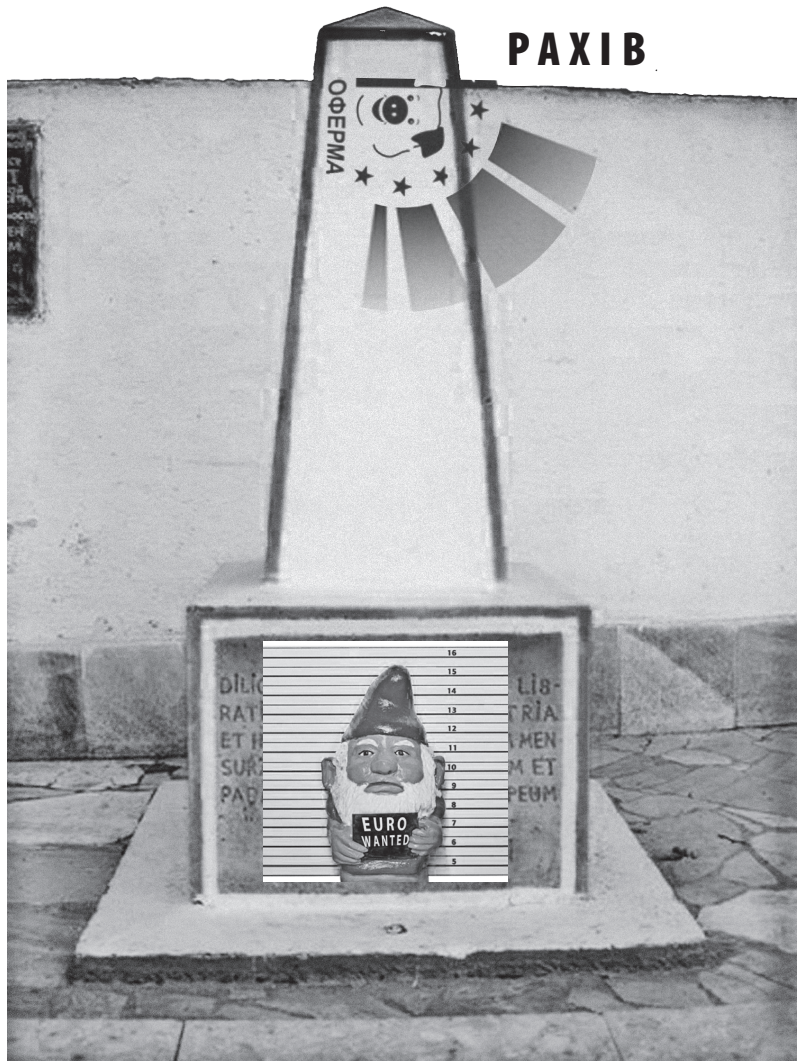

10 хвилин. Її праця полягала в тому, що вона розставила на столі різні пакетики з порошком і кожен собі вибирав до смаку, а тітка заливала це окропом. Потім відкривала 3-4 різні банки, в кожній з яких були картопля, м'ясо і овочі. На п'ятирічну дитину, якою я тоді була, це справило велике враження. Ото жінка не мусить стояти цілий день на кухні, а витратити на готування якихось 10 хвилин. Сьогодні в Голландії мало хто так готує, навпаки велику увагу приділяють тому, щоб їжа була корисною.

А як в Польщі? Моя мама, до прикладу, може провести півдня на кухні, але деякі друзі вибирають порошоків відповідників. І тепер всі говорять, що справжня європейська їжа – натуральна і немодифікована. Кожен огірок, помідор, салат вирощені в європейських екологічних господарствах. Але якщо порівняти огірок з Іспанії і огірок з городу мого батька, то той перший залишає бажати кращого.

Ще один приклад. В середині 90-х рр. Польщу заповнили гіпсові єврогноми. Кожен поважачий себе газда мусів мати такого в своєму садку. Найкраще, щоб він сидів, ловив рибу і був яскраво кольоровим. Одним словом, кітч, який дивним чином прижився в Польщі. Чим більше хтось мав в садку гномів, тим більше зростав його престиж в очах сусідів. Таке собі змагання. Цікаво, що мода на гномів в Європі, звідки вона до нас прийшла, вже в

РАХІВ

минулому. Люди облаштовують садки в англійському стилі, використовуючи найбанальніші предмети побуту. В моді – креативність та вміння зробити щось з нічого. У нас, незалежно від того, чи скошена трава, чи виполоті грабки, гном мусить бути.

Небагато людей сьогодні пам'ятають ці та інші приклади польської моди на євро. Здається ми вже досягнули кульмінаційного моменту нашого шляху до Європи. Вже нікому не мусимо доводити, що ми європейці, а Польща – частина Європи. «Євро» зникло з вітрин магазинів і міського простору, але ще живе у ментальності людей. Поляки досі відчують, що між нами і голландцями, іспанцями, французами є різниця. Достатньо проїхатися польськими дорогами чи побувати на автовокзалі, щоб переконатися, що це далеко не євродороги і євровокзали.

Пам'ятаю як на курсах з культурології в Угорщині, де зібралися здебільшого представники країн центральної Європи, зачепили тему центру Європи. І тут представники Польщі, Чехії, Росії, Словаччини, Литви почали розповідати, що центр Європи саме в їхній країні. Я ледве стримувала своє обурення, бо з дитинства знала, що центр Європи – це Рахів. Виявивши, що центр Європи є багато, ми всі, чесно кажучи, були дуже розчаровані. Але згодом, подискутувавши, ми зрозуміли, що за прагненням бути отим

«центром» ховається бажання продемонструвати свою значущість, бодай географічну. Ну то й що, що на дорозі до Рахова можна колеса погубити, зате ми – центр Європи і маємо тим пишатися. Коли в 2005 році почалися розмови про те, що центр Європи «переносять» до Вільнюса, закарпатці скликали континентальну географічну конференцію та грозилися створити європейський комітет захисту знака, якщо зазіхання на нього не припиняться. Але це було і гарним уроком: місцеві бізнесмени зрозуміли, що самого знаку недостатньо, щоб їх вважали Європою, і почали розвивати інфраструктуру, щоб не було соромно перед туристами. Знаку ніхто не так і не забрав, тому кожен залишився зі своїм центром у своїй Європі.

Попри привілейовану «центральність», казкову Європу нам продовжують обіцяти політики. «Європейський рівень життя» – це стандарт прописаний в офіційних документах. Двадцять років тому ми зробили європейський вибір і з того часу йдемо довгою дорогою з нашого Рахова назустріч Європі. Це все так тішить електорат, що на останніх виборах нам обіцяли не те, що якийсь там рівень життя, а цілий євроремонт в країні.

Але ж ми знаємо, що між євроремонтом і ремонтом, єврофото і фото різниця невелика, а можливо її взагалі немає. Виникає запитання: носіями чого постають ці нові «єврослова»? Якщо трактувати їх як показники, що мають певне значення, то побачимо, що різниця між євроремонтом і ремонтом полягає лише у приставці «євро». Євроремонт – це просто ремонт, єврофото – це просто фото, а диван-єврокнижка – це просто диван-книжка. На практиці немає жодної різниці. Ремонт – це зміна вікон, побілка стін, нова підлога та обладнання, незалежно від того, як ми його називаємо. Істотна різниця існує тільки на рівні символів. З цієї точки зору прислівник «євро» наділяє річ чимось, що походить з Європи чи має відношення до європейських стандартів. Європа – це Захід, а Захід – це не Схід. А тут, як відомо, ніхто не хоче бути Сходом. Захід – це цивілізація, а Схід – це варварство. Захід – це якість, Схід – посередність. Стосунку та асоціації з Європою, Заходом та якістю можна шукати до безконечності.

В любові до Європи звинувачують зазвичай галичан, але нею грішать і на сході України, і в Росії. Якщо у Львові, за допомогою «євро» товару «додають якості» невеликі магазини чи фірми, то далі на схід приставку «євро» мають величезні компанії – «Єврометалл» у Дніпропетровську, «Євроцемент» у Краматорську,

лярні роботи (гіпсокартон, плитка, шпалери). Тел. [redacted]
 • Акуратно, недорого: євроремонт, санітарні побілки, відкоси вікон і дверей, шпалери, рідкі шпалери, плитка, ламінат, стяжка підлоги, штукатурка. Тел. [redacted]
 • Акуратно, швидко та якісно виконаю будь-який або євроремонт. Монтаж гіпсокартонних стель, стін, перегородок, арок. Електромонтаж проводок, розеток, вимикачів. Декори. Тел. [redacted]
 • Архітектура, будівництво, сервіс. Архітектурний проект, будівництво.

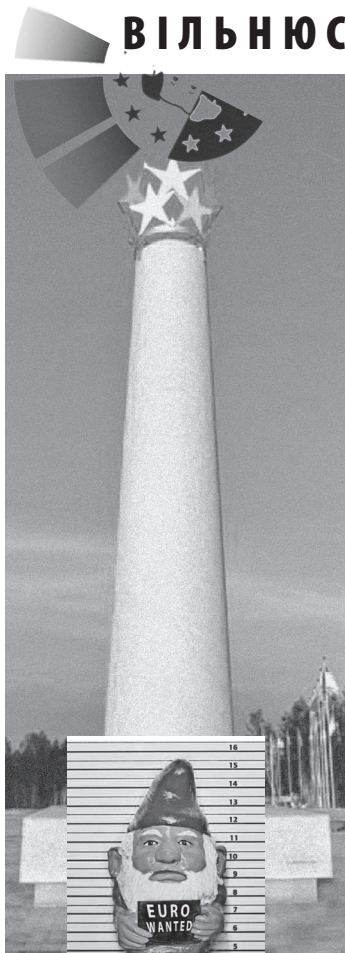
«Дентал-євро» та «Євро-хата» у Києві, «Євродом», «Євроворота» та «Європарк» у Росії.

Цікаво, що ніхто не пояснює яке відношення має «євро» до їхніх товарів. Нам вдалося знайти лише одне справді відверте пояснення на сайті компанії «Євродвери» з Новосибірську: «Назва фірми произошло от популярного в середине девяностых термина «евроремонт», когда на пике популярности было слово «европейский», ведь именно с ним ассоциировалось качество и цена предлагаемого товара». Тобто, називаючи свій бізнес чи товар словом «євро», ми запевняємо клієнта у тому, що товар якісний, бо зроблений не за вітчизняними стандартами. Наша власна непричетність до «євро» стає ще очевиднішою.

Я не знаю чи у Львові «євро» досі має здатність піднімати престиж товару. Торгові марки на кшталт «Єврохата», «Євроферма», «Євро секонд-хенд» та «Євродрова» особисто в мене викликають співчутливу усмішку. В будівельних супермаркетах можна навіть не читати цітники, бо там і так майже до кожного інструменту через кому пишуть «типу євро», навіть до сокири. Можливо це добре, що ми рівняємося на європейські стандарти. Можливо колись не треба буде вказувати на товари, що він «євро», щоб підтвердити його якість. Головне – свідомо не залишатися на рівні «під євро».

Кароліна Козюра, Люблін

Мар'яна Соха, Львів

Сергій Біличенко жив на вулиці 12 років, починаючи з тих часів, коли існував так званий «101 кілометр». Про своє бездомне життя він вже двічі розповідав читачам «Просто неба» (№4, №8)

Привет, ребята!

Снежок из Днепропетровска беспокоит. Мар'яна просила написать о «101 километре». «101 километр». Этот термин не фигурирует ни в одном официальном документе, хотя в народе, в советское время именно так и называлась высылка из крупных городов политически неблагонадежных граждан, бывших зеков, проституток, бомжей (тогда «бичей»), тунеядцев, а то и просто неугодных власти.

Моя сестру-малолетку один из высокопоставленных чиновников прямо на улице днем пытался затащить в свою машину. Отец во дворе играл с мужиками в домино. Услышав крик дочери, отец среагировал мгновенно. Так как в то время он работал кузнецом на заводе — чиновнику, а также водителю крепко досталось, оба попали в больницу с переломами. Никакого уголовного дела, чиновник решил не поднимать шума — было много свидетелей. Все решили очень просто, пока чиновник лежал в больнице, кузнеца с семьей выселили из ведомственной квартиры, загрузили вещи в машину и отвезли под присмотром мусоров, конечно, на «101 километр», как антиобщественный элемент, естественно.

Есть (было) три вида высылки. Это выселение в средний провинциальный город, в поселок городского типа и в бараки рядом с каким-нибудь кирпичным заводом. Нашу семью и привезли к такому перекошенному, полусгнившему, деревянному барачу. Вещи выбросили — занимайте любую, свободную комнату. Что такое барак? 20 комнат, одна кухня на всех, один туалет... на улице. Ни ванны, ни душа, вода в колонке — на улице. Стены покрыты плесенью, потолок клопами, пол уже грязный настолько, что мыть можно только если убрать грязь лопатой. Бардак? Да. Но и контингент подходящий, бомжи (тогда — бичи), «политически отсталые» граждане, бывшие зека, рано постаревшие проститутки, в общем — все слои рабоче-нищего общества. Работа! В три смены на кирпичном заводе, тяжелейшие условия труда за копеечную зарплату. В бараке условия не лучше, зимой холодно, летом — душно. Пьянки, разврат, драки и поножовщина — обычное явление в бараке. Ясли и детсад — непозволительная роскошь, поэтому дети ползали и игрались под ногами пьяных взрослых, и внимательно изучали «пьяно-базарный фольклор». Первое время отец держался, старался как-то обеспечить семью, сторонился пьянок и разборок. Мать тоже пыталась из ничего что-то приготовить, убрать, помыть.

Первым сломался отец. Безысходность положения, постоянное отсутствие денег... Сильный человек, кузнец, постепенно превратился в законченного алкаша, не пропускающего ни одной пьянки на кухне. Мать опустила еще быстрее... И такое — в каждой комнате. Почему не уехать? Блатные и проститутки, бичи, как-то умудрялись сбежать, хотя кое-кого тоже возвращали назад. Но с детьми это сделать было практически невозможно — отметка в паспорте, ни на работу их не устроишься, ни в общагу не поселишься, ни детей в школу не оформишь. Вот и заливали горе водкой все до единого в нашем бараке.

А дети? Дети были предоставлены сами себе. Полуголодные, озлобленные, иногда избитые, дети сами заботились о себе, своих маленьких братьях и сестричках. С 9-10 лет в кармане уже нож, шило или заточка, сделанные самими, добытые в драке, украденные. Наглые, дерзкие, бесстрашные, мы сбивались в стайки. Набеги на местные огороды, сады и дачи, чистили карманы у пьяных в электричках, воровали и даже грабили взрослых в тех же электричках. Против таких стаяк милиция ничего не могла сделать. Одного — двух отбившихся от стаи еще могли задержать, но 10 — 15, у каждого, даже у девочек, нож в кармане — задерживать было опасно — детишки не задумываясь пускали в ход ножи. Ловили нас, если кто-то зазевался и отбил от стаи, отправляли в детскую комнату милиции, а дальше как судьба распишет. Пока везут — с ребенком может произойти что угодно и избиение — не самое страшное. Особенно опасно было попадаться девочкам. Много раз я слышал от них, как мусора насильовали и просто выбрасывали на дорогу. Доказать что-то невозможно, девочку никто слушать не будет, а родителям все по барабану — они в пьяном угаре. Доехать до детской комнаты милиции — тоже не сахар. Можете мне поверить — я сам через такую «комнату» проходил, и не раз, крепким мальчишкой был — нравился инспекторам — педофилам. Как сейчас инспектора работают — не знаю, но раньше из них каждый второй был педофилом. Но не смотря на такие «трудности» наши стайки вечером приезжали с добычей и какие глазенки были у наших младших братишек и сестреноч, когда они ели конфету или вкусную булочку, — я Вам описать не могу — нет таких слов. У Вас немой вопрос в глазах: такое творилось в советское время? Расскажу Вам кое-что, а там сами сообразите — было ли это и с кем...

«Пацан отбил от стайки еще вечером, уже стемнело, а он никак не мог добраться на станцию — кругом торчали патрули мусоров. Но на станции его до последней электрички, стайка будет его ждать — таков порядок и надо идти, там спасение. Он прошел еще десяток метров и вдруг застыл, втянув голову в плечи — сзади послышались шаги. Впереди тоже кто-то дышал с присвистом. Быстрее глянул назад — мусор подходил не спеша. Эту ухмыляющуюся рожу пацан узнал, хотя ни разу не видел.

Пацаны рассказывали о «мусорах - футболистах» и подробно описали каждого. Эти мусора развлекались тем, что играли в футбол, а мячом были пацанята. Итог такой игры был разный, но всегда с переломами и абсолютно синее тельце ребенка. Из темноты появились еще двое мусоров, обступили со всех сторон. Маленькое тело сжалось как пружина, глазенки цепко забегали по сторонам. Первый удар сзади по ягодице, пацаненка швырнуло вперед. Он был готов к этому и на лету развернулся правым боком к удару – сказался опыт в уличных драках. Прозвучало еще три удара и вдруг что-то изменилось. Мусор ударил ногой мальчишку в плечо, но другие не поддержали его и пацан почему-то вылетел за круг, в темноту. И только теперь мусор увидел то, от чего у него округлились глаза и задрожали от страха ноги. Один из мусоров руками пытался удержать вываливающиеся из разрезанного живота внутренности. Второй, сидя на земле, обеими руками пытался закрыть резанную рану на ноге, не получалось и кровь бурлила сквозь пальцы. А в двух кварталах пацан остановился, отдышался от быстрого бега и осторожно осмотрелся. Потом оглянулся назад, облегченно вздохнул – погони нет. Сорвал сл стены объявление, аккуратно вытер невероятно острое лезвие ножа. Нож исчез в рукаве, а пацан, чуть ли не пригнувшись, заспешил в сторону станции».

Младшие братишки и сестренки вырастали и пополняли ряды стаек, старшие пополняли колонии-малолетки. Так было до Олимпиады – 80. Перед Олимпиадой «101 километр» переполнился до невозможности – правительство чистило города от нежелательных элементов. Потом кто-то из журналистов пронюхал про «101 километр», был скандал. Я в это время попал под следствие и прямо из камеры СИЗО был призван в армию, потом в Афганистан. Когда вернулся, от барака остался только фундамент, кирпичный завод превратился в руины. Куда делись жители барака – неизвестно. С тех пор я никогда не слышал о «101 километре». Не знаю, как жили другие ссыльные, о нас я Вам рассказал... Всегда писал Вам правду, но эти воспоминания даже для меня, бывавшего во всяких переделках, невероятно тяжкие...

С уважением, Снежок.
г. Днепропетровск
Мои телефоны: 095 0600547,
096 4390304

Привет ребята! Снежок из Днепропетровска беспокоит. Мария просила написать в «101 километре» «101 километр». Этот термин не фигурирует ни в одном официальном документе, хотя в народе, в советские времена, именно так и называлась высылка из крупных городов политически неблагонадежных граждан, бывших зеков, проституток, блатной (тогда «блхей»), тулундучев, ато и просто негодных власти.

Моя сестра-малолетка, один из высказанных чиковников, крася на земле, фёем, пытался затолкнуть в свою машину. Отец во дворе играл с мужиками в домино. Услышав крик дочери отец среагировал мгновенно. Т.к. в то время он работал кузнечом на заводе - чиковнику, а также его водителю крепко досталось, оба погги в больницу с переломами.

НАЦМЕНТШИНІ:

Філантропистий людинолюб вітчур Вуді навчений не спорожнюватись в дворі, тому довгими денними і ноцними годинами вичікує прогулянок в настільки сусідньому міському парку, що він розглядає його як таку частину свого двору, де можна ходити навіть під себе, подалі від людей і їхніх пішохідних доріжок, прикрившись деревами, кущами та іншими компонентами екосистеми, елементом якої він по-панібратськи вважає і себе, тим більше, що парк також є єдиним доступним місцем, де можна поспілкуватись з «рівними» собі, скинувши кінетичну енергію 2-річного тіла, на кілька годин перетворивши її в потенційну. Азарту енергетичним перетворенням додають повсюдні безальтернативні написи **«вигул собак заборонено»**, покликані випхати собак «в обосрімом будуще» хіба що на вулиці. Всі ці написи про боротьбу з собачими написами недолуго зроблені на круглих дорожніх знаках про заборону проїзду, що символізує синтез відсутності здорового глузду і міліції.

Сама ж міліція пізніми зимовими вечорами і є єдиною живою альтернативою собакам та їхнім «поводирям» в парку (закохані не враховуються, бо вмійють невидно розчинятись у чистоті повітря).

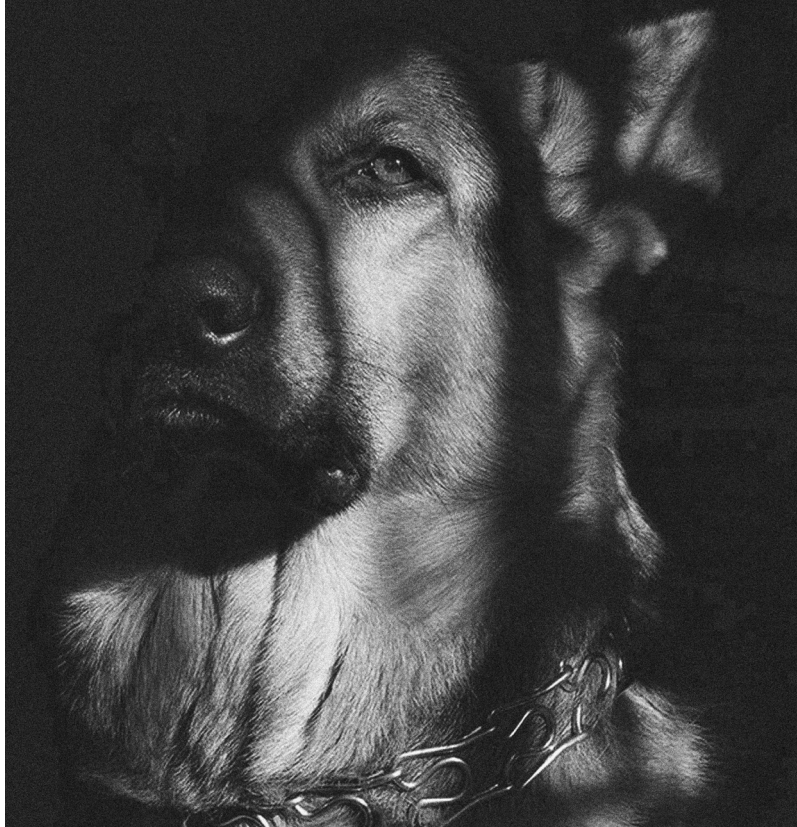
Завжди зустрічний (тобто не попутній) тут сержантський патруль – це переважно закомпресовані приземисті короткомозі юнаки з безуспішними лицами, що, так і не вийшовши з плей-стейшину, рано вийшли з моди прямо у фарширований понт сірих ментовських роб (які легко зливаються з сірими фасадами і липнуть до теплих кишень). Довгі вузькі паркові алеї вони люблять за вузькість, а не за довгість.

При-парковані тут в якості «другі офіціальних ліц», вони покликані, чи то послані, охороняти незворушність паркових нічних мізансцен. Як виявилось – від собак:

Цього разу патруль традиційно рухався траєкторіями сигаретних бичків, але з ротвейлером, котрого легковажний Вуді прийняв за свого, прогулянкового, і мирно підбіг знайомитись швидше, ніж я встиг його стримати. Хоча ніякого собачого конфлікту не виникло, сержант накинувся на мене наказами типу: *«уже забрав собаку і пішов звідси!»* якимось розібраним, чи то незібраним голосом, демонструючи проекцію в мозок шлункових процесів бродіння вечері. На що я радісно почав перераховувати можливих спільних знайомих, на весіллі котрих ми могли перейти з ним на «Ти».

Не спостерігши з мого боку швидких покірних сповідницьких реакцій (а тут ще й Вуді хвіст ложив, знаючи парк як єдину зону свого собачого інсайду), їхні обличчя чомусь поналивались червоними лицьовими підшкірними рідинами, що символізували неготовність до ненасильницької дружби.

ЯК ЗАХИСТИТИ ВІД НИХ ТВАРИН?

Подальші розмовні броди привели до погроз «каталашкою з моргалками», не підписаного мною протоколу про неправильний вигул собак і обіцянкою штрафу 850 грн. Але найгірше – те, що вони були праві за змістом, хоч і не за його формою, бо наше законодавство трактує як адміністративний злочин вигул собак *«не на короткому поводку і без намордника в непередбачених місцях»* (а передбачених просто не існує), в той час як за будь-якими кінологічними приписами молода собака повинна мати можливість вільно вибігатись не менше трьох годин на день.

Отже, зимові менти, позбавлені насолоди трясти запаркову юнь з початими, «неконьченими бутылками» від пива, мають право спокійно переключатись на собак, реалізуючи бажання розправи як єдину форму формальної окупності не шанованої ні зверху, ні знизу, їхньої роботи в умовах легітимізованого законодавчо антигуманізму.

І тут вони будуть ревними і виконавчими, бо ці приписи їм довелося прочитати, а сержантам важко дається читання, тому вони дорожать прочитаним, тобто знаннями, що набути важкою працею читання.

А приписи писані так, що без власної інтелектуальної пост-обробки «на посту» і антражу правозахисних переконань вони продукують неврози нав'язливих станів, розширюючи й без того глибоку прірву між правозахистом і правоохоронністю.

В результаті правосуддя України виглядає як низхідний вирачений Голем у відрядженні, загнаний для покірності в некерований розумом амок.

І знаходиться воно, правосуддя, не збоку, а між його споживачем – владою, і електоральною рештою, Нижніми, вони ж – корм, з якого Верхні крутять підігрі-палки і кидають їх готовому на все Голему.

Ростислав Шпук

ВУЛИЧНИЙ ЛЬВІВ

або

ЧОМУ Я НЕ СТАВ ЗІРКОЮ ПЕТЕУШНОГО АНДЕРґРАУНДУ?

вул. М. КОПЕРНИКА

Зрештою, тут все й почалося. Моя перша гітара. Моя перша бійка. Мій перший поцілунок. Тут я найчастіше бував. Так чи інакше, я жив поблизу магазину музичних інструментів «Трембіта». Я навіть хотів прорити тунель до інструментального раю, але не знав, як це зробити. На Коперника я став тим, ким не став би, скажімо, на Левандівці чи Привокзальній. На Левандівці чи Привокзальній я став би іншого ґатунку людиною, наприклад, відомим тюремним бардом. Вулиця Коперника дала мені найголовніше: pocit svobody a nekontrolovatelne chut' k životu. Але то було так давно, так давно...

пл. А. Міцкевича pl. A. Mtskevycha

На цій площі я вперше познайомився із націоналістами. До того я не орієнтувався ні в політиці, ані в ідеологіях. Я сумнівався, що націоналізм взагалі можливий. Я дуже перелякався, коли націоналісти причепилися за мою російську. Вони грозилися мене побити. Я ні пари з уст. Вони говорили, якщо живеш в Україні, то треба розмовляти українською. Я справді не знав, що для них це так важливо.

вул. Просвіти vul. Prosvity

У той час, коли моя свідома юність пролітала під гаслом «Баби, Пиво, Рок-н-рол!», я дізнався, що металісти вмюють перевтілюватися в скінхедів із фашистськими наслідками. Тоді я мало уявляв собі скінхедів-не-фашистів, але за певний час переконався, що скінхед не може бути фашистом *ab ovo*, скінхед і фашист – це різні люди, можна сказати, вони антагоністи, одвічні суперники. Я не хочу сказати, що скінхед обов'язково комуніст, але для скінхеда такі поняття, як «расизм» і «шовінізм», повинні стояти першими в списку знешкодження закорінених суспільних покручів.

ПЛОЩА РИНОК

Бляшана банка. Перше, що приходить на згадку – це бляшана банка. Море випитого пива. Тоді я не надавав змісту, в якій мені бути тусовці. Я просто був. Океан незайманих дівчат. Утім, що з того? Порвані джінси. Подерті косухи. Гопи нас поважали. Принаймні, вони з нами віталися, хоч і називали нас «нефорами». По колу – палена горілка. Курити я так і не навчився. Я смавив халявки до дівчат, але дівчат перло від таблів. Ми їх називали «герли». Хоч дехто казав «баби». Коротше, багато олдових музикантів, які вчили мене грі на гітарі. Кожен по своєму. Ти не так затискаєш струни. Ти не так тримаєш гітару. Зустріч з бардами в РКЦ. Багатотраждальний Пушкін. Його погруддя періодично обливали фарбою. Звинувачували і мене також. Хоч це був не я. Скоріше за все, націоналісти.

вул. І. Франка vul. I. Franka

Незабутні спогади одразу приводять на вулицю Івана Франка. І не тому, що Іван Франко – це людина-мегамошок, автор «Абу-Касимових капців», а тому, що тут народжувався один з амбітних, самодостатніх і досі неперевершених музичних рок-колективів «Спагеті з Тертим Сиром». Гурт «СТС» складався з двох шибайголів: мене, Джонні Роттена нової доби, власника акустичної гітари, і вокаліста, Вішеза 21 століття, більш відомого, як персонажа з романів Любка Дереша. «Спагеті» – це унікальний стрибок у минуле, перша і остання спроба злабати щось кардинально інше, щось не Пістольне. Щоправда, перед нами така спроба була – це поет і композитор, автор понад 170 пісень Вася Васильців! Гурт «Спагеті з Тертим Сиром» був першим ретромоторхедом і другим Лесик-бендом! Цей ансамбль на безвік залишиться мудрим наставником для багатьох сучасних етнофольклористів і паганблекметалістів, звісно, якщо не піддасться анафемі. God Save the Spaghetti with Grated Cheese!

ПРОСПЕКТ Т. ШЕВЧЕНКА

Саме *тоді* однокласник спокушав мене автодорожнім училищем. Я вагався. Він захоплено розповідав про карбюратор, інжектор, про літні і зимові шини. Я мріяв про філфак з англійської мови. Він казав, що то все лажа, що за машинами – майбутнє. Я сказав, що подумаю. Він погодився. Тим часом я розчинився у т.зв. покоління «Х», серед «апасіонарних «вольтронів» та «покемонів» постчорнобильського періоду (причому я був вольтроном), що надавали перевагу лінкуватому посмокуванню пива під «Жабю» і фанатично-інфантильним забавам в комп'ютерних клубах» (і це за визначенням Юрія Перетятка!!!). Ми були завсідниками «Фіри», дехто з нас був особисто знайомий з автором вище вказаної цитати. Ми шаленіли однаково від рок-гуртів Naguana, Ірій, Sanitarium (пізніше – Dogma), MED, Тостер, Beetlejuice, Loozer, ДНК, PSO тощо. Нас на правду не хвилювало багато речей, окрім одвічного питання: «Є гроші на пиво?». З таким успіхом я вдало пропустив вступні іспити до автодорожнього, і занурився у вивчення пивних марок і колекціонування квитків з рок-концертів. Недарма ж про нас стільки говорять і пишуть мемуари! Ох, недарма...

«А по суті майже нічого не змінюється – ті самі ілюстровані історії для убогих, ті самі розводи про справедливість-прогрес-еволюцію, та сама погода для багатих. Можливо, лише ціна води з-під крану дещо виросла. Принаймні в порівнянні з цінами на сою, глутамінат натрію та синтетичний канабінол.

Усе найкраще пізнається в порівнянні. Усе найкраще – порівняно пізнаване.

Непізнаним залишається лише те, до чого нічого рівняти, те, з чим нікого порівнювати, а ще ті, хто рівняються самі на себе (шикуватися на себе – окремий різновид шику) – вони ж бо не рівня нікому. Однак зараз не про них.

MY FLY

Технології нічого не змінили. Принаймні в теології побуту. От лише речі отримали унікальну нагоду цілковито відповідати образіві й подобі своїх творців. Тобто навчилися видавати себе не тим, чим є насправді. Тим, чим насправді не є.

Бо коли черевик лише на третину черевик, а на решту – зразок просунутого швацтва, поліуретановий колаж, консалтингова фішка, 3D-макет справжнього черевика, стилізований культурний код, елемент identity й самоствердження, різновид холодної зброї, мобільний постамент і бозна що ще, то переускладнена структура ціноутворення – єдина по-справжньому іманентна риса такого взуття. І персональне авто – давно вже не засіб подолання відстаней, а – моторизована клітка, пересувна зона осідлості, самохідний ломбард, колісна помпа, бомба, тумба, коротше кажучи – гімновоз. Що вже й казати про сміттепроводи комунікацій – всі ці примочки і гаджети з префіксами теле-, мобі-, інтер-, флеш-...

Отак і функціонує цей дивний симбіоз бездуховного й матеріального:

речі дурять людей, люди дурять одне одного, і ні одні, ні другі не спроможні знайти собі кращого заняття. Тож макроекономічні показники й далі залежать не так від собівартості нахлорофіленого травами кисню, а від попиту на понти та від біржових котувань лайна.

Фекалії і найдешевші, суворі пацянячі понти, як і завжди, тримають найвищі рейтинги купівлі-продажу.

Провайдери справжніх речей – у постійному вльоті, в офтопі, в мінусах.

Власники невідомих сутностей – узагалі поза законом, шифруються-шо-неофіти.

Мляві намагання торгувати вічними істинами бодай на аукціонах, майже нічого не дають. Обидва технічні показники товару – позачасовість і істинність – відлякують можливих капіталовкладників, тож аукціоном ледво-ледво вдається повернути витрати на фанаберію та політкоректне облаштування торговища.

Тому, як це траплялося не раз, і траплятиметься щоразу й надалі, вічні істини пакуються в контейнери і в супроводі миротворчих контингентів відправляються в країни третього світу, позаяк першим двом ніколи – там чергова технологічна революція у виробництві іміджів і дискурсів, гламурно-ідеологічна срачка та сенсаційні знижки на лайно (оптовим покупцям – посвідчення золотаря задурно).

Ні, звісно, технології щось таки змінили. Передусім – у мистецтві. Література стала доступнішою, компактнішою. Будь-яка книга легко вміщається під обкладинкою будь-якого лейбла. Ба більше – така обкладинка цілком успішно заміняє саму книгу. Текст зайвий. Будь-який лейбл легко може бути будь-якою з книг. Кожною книгою. Будь який логотип може бути і музикою, і кіном, і живописом. Будь який бренд – твоїм лайном насущним.

Лише циркове мистецтво не вдається формалізувати: цирк і далі потребує живих потвор, сіамських близнюків, пожирачів тарганів і скорпіонів, шабле- і спермо-ковтачів, здатних до естремального фістингу, синхронного аналу та рестлінгової клоунади. Технологія в цирку безсила. Цирк – це *summa theologiae* першого й другого світів.

Ну, бо коли уроди й довбожлоби вже нафоткають своїх дітей, домашню техніку, і запахують улюбленого хом'ячка в ют'юб, коли вже лайна напхаються, викачаються в ньому, обтраскаються, влаштують у ньому олімпійські бої, а потім ще й вдосталь нажбурляються ним одне в одного – їх же починає розбирати екзистенційна туга. Вони ж починають шкодувати за гуманітаркою, відправленою

в незагиджені фекалом райони амазонії, сумніватися в доречності постліберальної ойкумени і заглядати в прірву унітаза. Ну, і коли звідти в них починають вдивлятися їхні власні безнадійні репи – що залишається уроду-довбожлобу? Нічого вже йому не залишається. Хіба влаштувати на вікенд родинний похід до цирку, аби переконатися, що немає меж потворності й довбуватості, а отже, поки ти ще не здатен реалізувати фістинг на пів-руки, ти ще не цілком втрачений, у тебе ще є перспективи занурення і заглиблення, життя не минає намарно, ти не останній у цьому кращому зі світів (у першому, чи другому – це вже як кому пощастило з батьківщиною).

А в світі третьому, радо зустрічаючи конвою з гуманітарними істинами, місцеві пацани швидко присаджують миротворчий контингент на чудеса місцевої ентеоботаніки, влаштовують коротке ТБ-шоу для гіпнотизерів із CNN, і везуть контейнери на свої дилерські ферми, де й допомагають гуманітарній допомозі стати воїстиною гуманітарною. Тож вічні істини, пройшовши тривіальну кислотно-лужну екстракцію (вже в кристалічній формі, дбайливо запаковані в надійні контрабандистські нічки), повертаються до першого й другого світів, щасливо обминаючи митні пости, стоп-сигнали і дорожній патруль, щоб осісти срібним пілком прозріння на білосніжні бачки клубних і корпоративних унітазів. Отак і даровані небом обітніці стають учасниками макроекономічного петінгу, себто вселенського обігу. Ну, якось так».

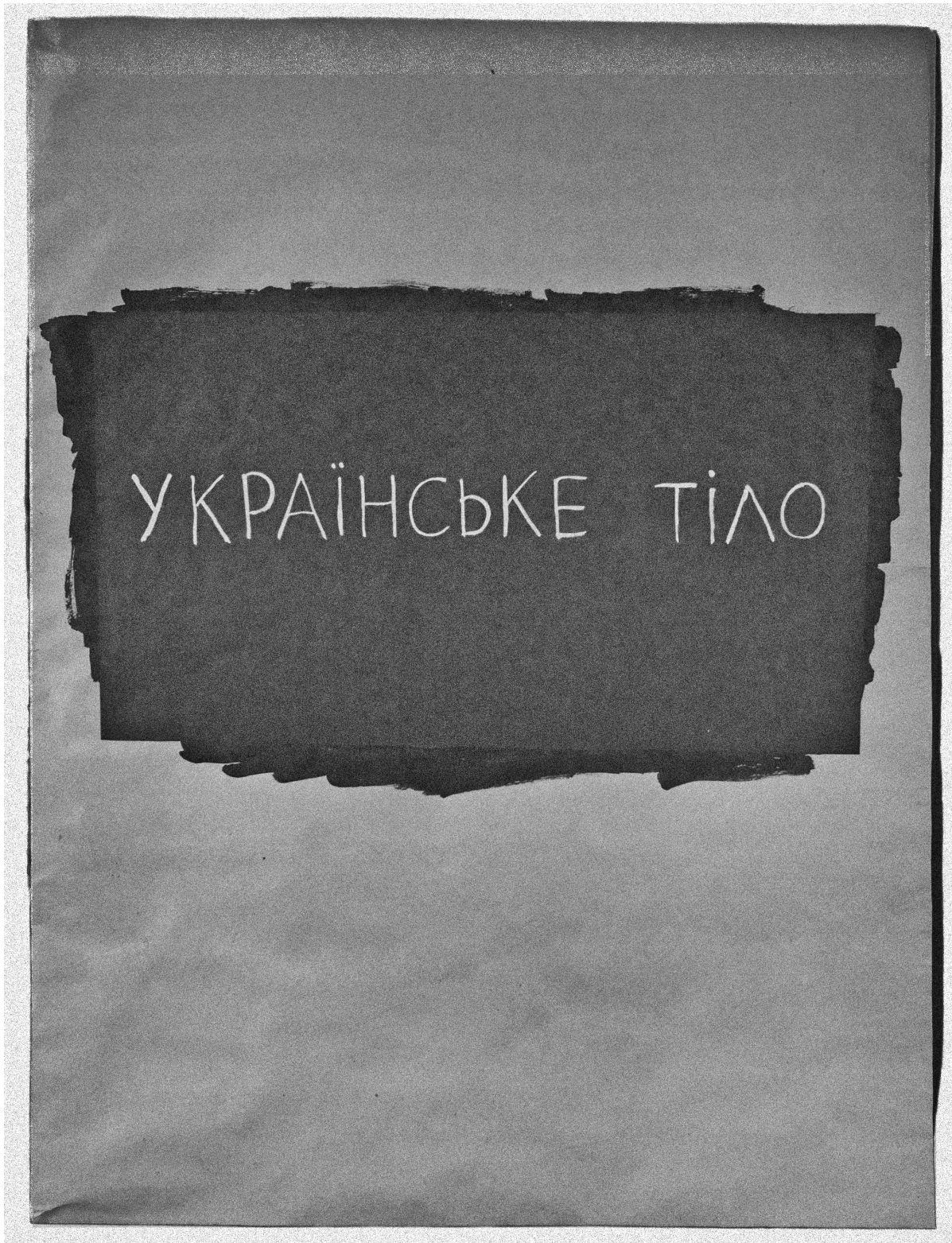
Оте ЯКОСЬ ТАК – це моя теорія (моя тема, майн кайф, му fly).

Але кого цікавлять теорії глухонімого приборальника?..

У мене два відра. В одному – вода, в іншому – гноївка. Сьогодні, як і завжди, я пропонуватиму господарям помешкань, де прибираю, одне і друге – на вибір. Я напевне знаю: сьогодні, як і завжди, більшість обере гноївку. Що ж – зате води залишиться, як то кажуть, – і вмитися, й напитися, а за щастя – й утопитися.

іздрик

Оксана Брюховецька

УКРАЇНСЬКЕ ТІЛО. БОМЖІ І ДІТИ 21

УКРАЇНСЬКЕ ТІЛО БОМЖІ І ДІТИ

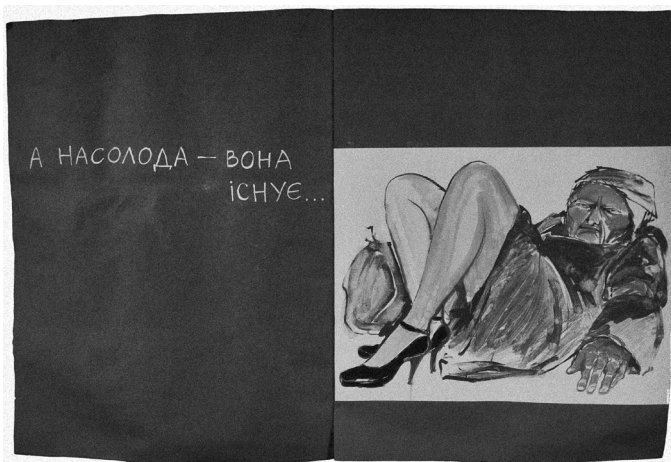
ТОЛЬКО НЕ САДИСЬ
НА ЛАВОЧКУ ДЕТОЧКА,
ТАМ БОМЖИ СИДЕЛИ

В дитинстві, коли плетешся, тримаючи дорослого за руку, часом дивишся собі під ноги. Маленький зріст і певна відсторонена зосередженість дозволяють уважно роздивлятися порепану, брудну чорно-сіру шкіру асфальту, сміття.

Бруд вулиць і дворів, що проступає з-під чорного талого снігу. Собачі екскременти. Бички. Використані, зім'яті упаковки, потоптаний целофан і пластик. Гнилі недоїдки. Сліди блювоти. Плювки зі слизом. Плювки із кров'ю. Людиноподібні істоти, хитаючись, простують повз вас, вийнувши в ніздрі смородом.

У МЕНЯ
БЫЛ
ДЕДУШКА...

А НАСОЛОДА — ВОНА
ІСНУЄ...

Діти вимагають щоб їм пояснювали світ, чи це ми уявляємо, що мусимо все їм пояснити.

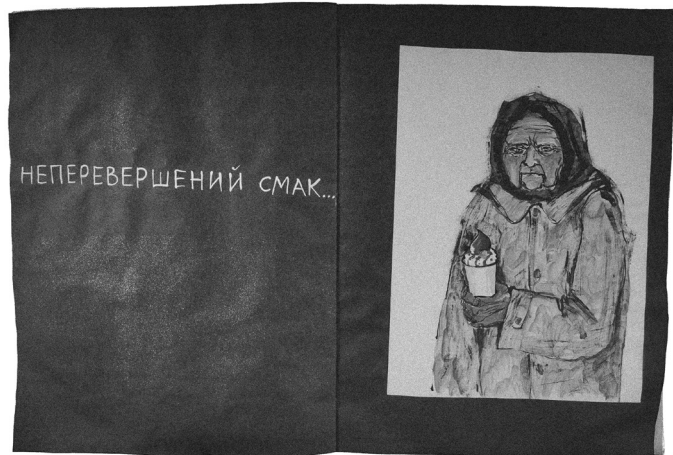
Вони справді часом сидять на дитячих майданчиках, в той час як там немає дітей.

Сьогодні в Києві славнозвісний бабай матерілізувався в бомжа і ходить час від часу, міняючи подобу, вулицями, аби забрати з собою неслухняних дітей. Таке часом можна почути на дитячих майданчиках у центрі Києва. Чула я і прочухана, якого отримав хлопчик, що погрався з дівчинкою, яка була бездомною, чи виглядала такою.

ВИШУКАНИЙ АРОМАТ...

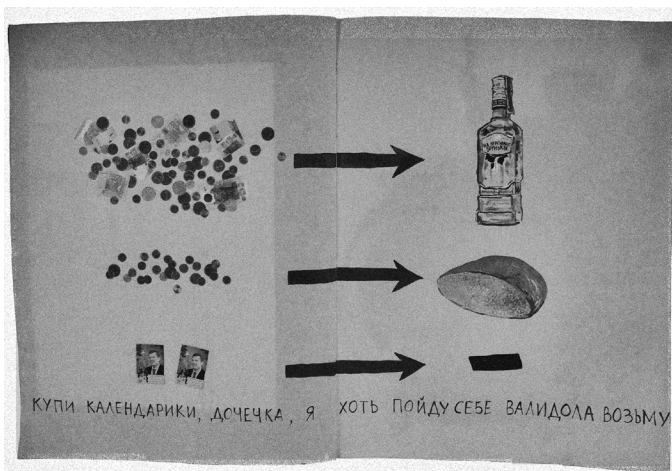
Оксана Брюховецька

Розповідають, що в Індії люди можуть лежати в канаві і при цьому виглядати щасливими. У Києві я такого ніколи не бачила.

Існує така думка: «сам винен». Якщо ти на дні, в канаві, ти п'яниця, хворий, то хто тобі винен? Бомжі, мовляв, самі хочуть такого життя, вони невміняємі і антисоціальні. А попрошайки, що жебрають – це мафія, професіонали з таємної організації, що облапошує людей.

Ми ніколи нічого точно не знаємо про людину, яка перед нами. Нам не відоме життя цих людей і що саме привело їх до такого стану. Ми і не цікавимося цим.

Одна старенька, яку я кілька разів з досить великими інтервалами зустрічала в районі Золотих воріт, тримала в руках кульочок з горішками і казала: «Купіть горішки». На питання «По чім?» відповідала боязко: «Скільки дасте». Багатьом старим людям, які опинилися в ситуації крайньої бідності, соромно відверто жебрати, і вони часом демонструють такі нехитрі спроби щось продати, або ж ідуть їсти на смітник.

Як за моїми шкільними уявленнями добрі любителі природи ставили в лісах кормушки для оленів, так по нашому місту контейнери для сміття, розставлені у кожному дворі, слугують також кормушками для людиноподібних істот. Наскільки давно люди в нашому місті почали годуватися зі смітників, і відколи їх стає все більше й більше, не пригадаю, можливо, просто не зважала на це.

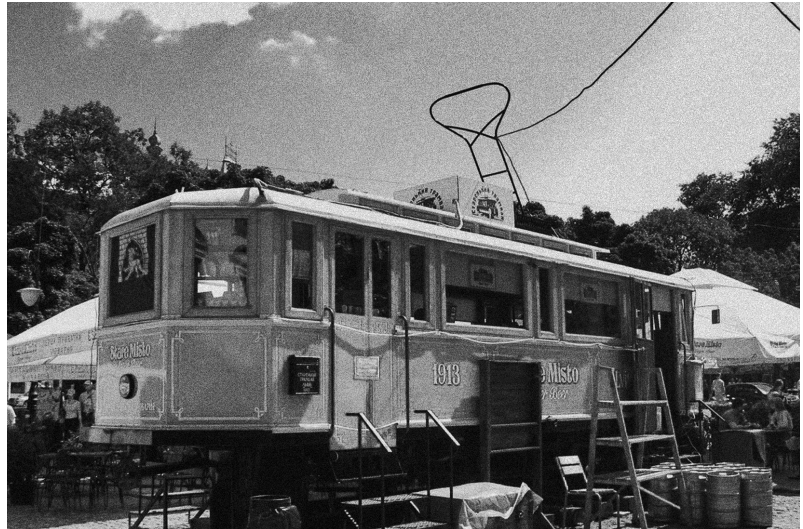
ЛЬВІВ, Я ЛЮБЛЮ ТЕБЕ (освідчення луганчанки)

Львів – це не місто, а спосіб життя. Львів – це навіть не територія, а інший вимір. Він організується за власними законами і не підпорядковується жодній з форм влади. Його важко охарактеризувати, бо попри всю зовнішню сталість, він не є статичним. Це обман зору, створена архітекторами ілюзія, щоб люди відчували себе затишніше в його межах. Однак дух його і сутність змінюється так швидко, що ні око, ні душа не встигає фіксувати тих змін. Тому не варто навіть намагатись вписати Львів в якісь рамки чи характеристики, його можна тільки відчувати.

Львів – це вже Європа, але ще й Україна. Це та золота середина, якої я шукала дуже довго. В країнах Західної Європи мені завжди не вистачало України з її духовністю і глибиною, а в Україні я сумувала за європейськістю. Усе своє свідоме життя я перебувала в постійному пошуку. Як тих, кого жене амок, мене гнало бажання знайти своє місце на землі, свій втрачений рай, свою країну мрій, створену на зламі епох, на межі двох імперій, на кордоні буття й небуття, у тріщині двох світів. Бо таке місце є вільним від забобонів і порядків, бо тут збираються усі, хто знає, що все влаштовано не так, як нам нав'язує суспільство, що можна творити свою реальність, бо поняття реальності тут не існує. Я перетинала межі міст й областей, кордони країн, але так і не могла відчутти себе на своєму місці. Коли я їхала в Київ, одразу ж хотіла повернутись в Луганськ, виходячи з поїзда в Луганську на вокзалі, я знову хотіла кудись їхати. І було байдуже куди: до Харкова, Донецька, чи Дніпропетровська, тільки б переміщатись у просторі. І цей внутрішній неспокій був настільки потужним, що гнав мене все далі й далі на Захід. Ні, не України, а Європи. Опиняючись за межами своєї країни, я задихалась і чекала повернення, а повертаючись, знов прагнула їхати кудись. Просто «кудись». Аж поки не спакувала одного дня валізи і не опинилась на вокзалі у Львові. І от уперше за багато років я відчула бажаний спокій. Уперше за все своє свідоме життя, я захотіла побути на одному місці, нікуди більше не їхати і нічого не шукати, а просто завмерти і насолоджуватись чистим буттям.

У Львові можна просто бути. Я ходжу вулицями і усміхаюсь, чомусь у мене не виходить не усміхатись. Я щаслива бути тут і зараз, а тому нічого іншого собі не бажаю. Я стою на зупинках і повз мене проїжджають великі туристичні автобуси. Раніше я з сумом дивилася на них, як і на потяги чи літаки, у які сідали інші люди. Мені дуже хотілося бути на їхньому місці. А тепер повз мене проїздить автобус з туристами, а я чи не вперше в житті радію, що пасажери того автобусу – лише гости, вони приїхали і поїдуть, а я залишусь.

У Львові я вільна. Я знала й раніше, що свобода – це дороге задоволення. З самого початку мені було трохи важко, але я твердо вирішила залишитись. Я зрозуміла, що коли відбираєш у себе частину матеріального, тоді подвійно дається духовне. В Німеччині я мала добрі умови проживання, вдосталь їжі, можливість купувати фірмовий одяг. Усе було, а щастя не було. Тут у мене майже нічого немає. Немає старих друзів, батьків і зручностей, є тільки я і Львів. І знову потрібно починати все спочатку. Від цього життя сприймається як гра: ти сам вирішуєш свої подальші кроки, сам пишеш свою історію, сам вигадуєш сюжет. Я розумію, що можу обрати зараз для себе будь-яку роль і чудово в неї вжитися, бо тут мене ніхто не знає, я не боюсь зіпсувати репутацію свою, або своїх батьків, власти в чийось очах чи не виправдати чийось сподівань. Життя – це гра! Але звичайно мені хотілося б прожити його з найбільшою користю для людей. І я намагаюсь написати достойний сценарій.

Я спочатку думала, що довго звикатиму до архітектури Львова після широких вулиць і проспектів. Думала, що вузькі вулички тиснутимуть на мене, але ці довгі тунелі не є обмеженням моєї свободи, навпаки, то є дбайливі руки міста Лева.

Львів є містичним. У ньому відбуваються речі, які звичайній логіці не піддаються. Порожні припарковані авто посеред дороги, майже приручені автомобілі, поміж яких те й діло снують перехожі, вузькі лінії трамвайних колій, самі трамваї. Якщо ти не встиг добігти до зупинки, двері вже зачинились і трамвай рушив, не переймайся, можеш підняти руку і добра тітонька зупинить трамвай ще раз, щоб ти міг сісти. Якщо ти пропустив свою зупинку і забув вчасно вийти, не страшно, водій з розумінням зупиниться, ще й навпроти твого будинку. Машини дивовижним чином уживаються з людьми, і ніхто нікому не шкодить. Водії поступаються пішоходам, а ті, у свою чергу, пропускають авто. Між людьми встановлена певна не промовлена вголос домовленість. До тебе може підійти людина на вулиці, зазирнути глибоко в очі і сказати те, чого ти потребував саме тієї миті. А ще, ти якимось дивом постійно опиняєшся в потрібному місці у потрібний час, на своїх стежках ти зустрічаєш потрібних людей, які дружньо

простягають руку. Умова має бути лише одна – повна довіра. Лише довіряючи цьому місту, можна насолоджуватись співжиттям з ним. Львів – це мистецтво. Життя у Львові вже є мистецтвом. Незалежні митці збираються тут, коли роблять своїм пріоритетом не гонорари, а чисту творчість. Вони створюють не для того, щоб комусь щось довести, або кинути виклик, не для того, щоб з кимось конкурувати або спробувати когось перевершити. Вони творять тому, що отримують від цього насолоду, вищу радість. І не відчувати цю радість в їхніх творіннях неможливо.

Львів – це чиста краса. Тут красивим є все, треба тільки вміти ту красу розпізнати. Львів'янам важче. Вони народились у красі, звикли до неї і тому не помічають часом її величності. Мабуть, ті, хто прожили значний час у хрущовках або сталінках, можуть по достоїнству оцінити львівську автентичну красу. Ми, приїжджі, сприймаємо її як диво. Нас вражають величні церкви, ми зупиняємось перед красивими будинками і завмираємо перед напівзруйнованими спорудами, ми дивуємось. Проте у Львові є красою не сама архітектура, красивими є люди, їхні очі і посмішки, їхні думки. Навіть страждання у Львові є красивими. Львів є місцем зустрічі самотніх людей.

Львів має свою мову. Якось у поїзді «Трускавець-Київ» я їхала в одному купе з жінкою та її малим сином. Я зайшла на станції «Львів», коли малий саме запитував маму: «А у Львові львівська мова?», «У Львові люди говорять українською». Ні, хлопак таки мав рацію, це навіть не українська, це львівська мова. Бо якою б чистою, літературною українською мовою ти не заговорив, львів'яни одразу ж питають: «А Ви звідки?». Вони навіть ввічливо пропонують перейти на російську, але моя совість не дозволяє говорити тут російською. Проте вони не сміються, коли я питаю якісь невідомі мені слова, пояснюють їхні значення і питають, як воно буде російською. Ми вчимося один в одного.

Вибачте, я захопилась описами й аналізом, хоч сама казала, що Львів не піддається характеристикам. Хотіла ж сказати лише одне: **Львів, я люблю тебе!**

Євгенія Сенік

МОЯ ПОДОРОЖ кнайпами Львова

Криївка

Перше моє знайомство з «Криївкою» сталося після виходу першого «Просто Неба». Здається, тоді це була затишна пиварня з інтер'єром на історичну тематику. У ній я зустрічав формених упівців, тупих рагулів, галасливих москалів і поляків, які називали себе – «Армія Крайова». З розвитком львівських ресторацій ця інтелігенція потроху зникала з «Криївки», віддаючи перевагу більш престижним закладам, як то «Мазох-saфe» чи «Гасова Лямпа». Партизанська схованка десь на площі Ринок перетворилася на гадючник – аналог пиварні на колишній Комсомольській. Після без вісті зниклих воїнів УПА я перестав навідуватися до «Криївки». Хоча, ні. Я й досі не мінаю нагоди зайти напідпитку погомоніти з незнайомцями. Проте щоразу забуваю гасло! Може, хто підкаже?

Мазох-saфe

Я довго вагався зайти всередину цього ресторану, зробленого в стилі ажіотажу довкола романів Захер-Мазоха, тому що весь час відчував дискомфорт десь у кишенях штанів. Коли я дізнався, що бронзова статуя письменника має потаємну кишеню, я одразу вирушив на полювання. У кишені творця «Венери в хутрі» я намацав бронзові Я і Х, проте певного фізичного єднання з письменником я не відчув. Тоді я розклав частинами слово «захер» на «за» і «хер», щоб нарешті второпати просту істину: за «хер» я вже потрапився, тепер можна й замовити каву...

Гасова лямпа

Із появою «Гасової лямпи» на Вірменській, каварня «Під клецидрою» пішла в небуття (звичайно, крім тих випадків, коли збираються небайдужі на презентацію журналу). «Гасова лямпа» – це не лише додаткові бронзові прикраси винахідників гасової лампи у Львові, це також унікальна колекція ламп. Музей-ресторація справляє більш, ніж позитивне враження. Після відвідин цього унікального закладу задаєшся питанням: «Невже це в нас?». Як не дивно, гості з-за кордону дивуються не менше, аніж я, в унісон стверджуючи, що такого вони раніше не бачили. І допоки в Тайвані відкриватимуть кафетуалети, жадібний корпоративний світ задрити-ме львівським генераторам ідей.

Старенький трамвай

Старенький харлей, але не мотоцикл? Вагон-ресторан, але не поїзд? Ці загадки спливали щоразу, коли я проходив повз дивну споруду з пивними логотипами. Коли мав зустрічі біля Коня. Коли споруджував намет «Просто неба». Я ніколи не цікавився, що всередині цієї кнайпи,

як воно працює і хто туди ходить? Зрештою, це була така собі таємниця, як і кишеня з Мазоховим причандаллям. Але, мушу себе потішити, у Львові є золоте правило: таємниці довго не живуть. Врешті-решт, я знайшов відповіді на свої питання-загадки, що коштували мені розбитого кухля і невипитого пива. Хоч я і не встиг роздивитися інтер'єр каварні, ззовні вона схожа на трамвайне депо з розвинутою інфраструктурою.

Під золотою розою

На початку двотисячних років синагога «Золота роза», зруйнована фашистами, слугувала своєрідною Меккою для гопників, блекерів, панків, хіпі, металістів, растаманів, скінхедів тощо. На руїнах вони тусувалися, знайомилися із собі подібними, курили план, тлумили один одного, мирилися, хлєбтали «Альмінську долину» й приколювалися зі звичайних перехожих. Сьогодні олдві неформали звільнили місце готам, емо, хулам, анархістам, геймерам та іншим діточкам багатих батьків, а руїни синагоги тепер прикрашає галицька жидівська кнайпа. Чесно кажучи, я був здивований, коли дізнався, що замість стандартного розрахунку за обід можна ще й поторгуватися. Це здивування переросло в небажання відвідати заклад, де всі постійно сперечаються, навіть й з усмішкою на обличчях. Я не звик торгуватися. Є ресторан, є меню і є ціни. Я надаю перевагу фіксованим цінам. Торгуються тільки на базарі.

Лівий берег

Я завжди думав, що «Лівий берег» – заклад для мажорів. Для тих, хто може заплатити за

вхід на «Перкалабу». Для тих, у кого багаті батьки (див. вище). Але виявилось все значно простіше. Як осяяння біля Мазох-saфe. Як перша безсонна ніч у Криївці. Нам запропонували столик у проході, через який бігали тітоньки і дядечки справляти лівобережні потреби. Інших вільних місць не було. Це було свято Нового року. Треба було приходити швидше. Треба було резервувати раніше. Нас переконували залишитися. Хтось навіть покликав менеджера розповісти нам про новорічні заходи. Ми уважно вислушали думку менеджера і вийшли надвір. Надворі стріляли петарди, і ми вирішили відсвяткувати новий рік вдома. «Лівий берег» залишився лише в наших фантазіях.

Дім легенд

Незрівнянний відчуття від відвідин цього феєричного закладу. Живий будинок із виходом на львівські дахівки. Здійснення мрій і гордість за місто. Так думає середньостатистичний лох. Так думаю я. Бо мені не важливо, що за цим стоїть: аварійний стан будинку, відсутність пожежної безпеки, порушення архітектурних норм або, врешті-решт, втручання в історичну спадщину Львова... мені не важливо, тому що львівські депутати нарешті допетрали, що туристи – це гроші, а гроші – це завжди добре, особливо, коли їх багато. Чим більше криївок, трамваїв і гасових ламп, тим більше грошей в кишенях депутатів. «Всьо чотко!» співали «Брати Гадюкіни». Всьо чотко із працевлаштуванням людиє маленького зросту! Всьо чотко із виконанням плану! Наступна подорож – лише у вашій уяві.

Максим Ольга

ХРОНІКА

«КЛУБУ ПОВАЖНИХ ПАНЬ»

»Нас п'ятеро: Ліда, Тоня, Стефа, Надя і я – Тетяна. Досягнувши 55 років, «повноліття», 15 років тому жартوما вирішили створити клуб – особливе товариство з обмеженою відповідальністю. Наша маленька спілка, від слова спілкуватися, має назву «Клуб поважних пань», або скорочено «КПП». Всі між собою знали давно, бо багато років працювали разом в одній організації. Ми різні за характером і народились в різних регіонах України: Галичині, Волині, Вінничині, а одна з нас є переселенкою з Польщі.

Наші рідні і знайомі трошки ревниво ставилися до клубу, але вже звикли. І хто з них хоче, може з нами розважатися, подорожувати, але членство в клубі обмежене п'ятьма особами. Часом буває, що хтось захворіє, або має серйозні домашні справи, то збираємося в неповному складі.

Історія клубу починалася так. Група працівників нашої організації 15 років тому поїхала в автобусну екскурсію на Гуцульщину. Зупинилися тоді в Яворові, що у 18 км від Косова. Заночували у садибі Миколи і Ганни К. Нас прийняли дуже гостинно. Господиня, яку ми лагідно називаємо Ганнусею, вже тоді була відомою ліжничаркою. Детально познайомила нас зі своїм цікавим ремеслом. І всі везли додому її розкішні, пухнасті вироби. Після поїздки ми зібралися у Ліди, ділилися враженнями від побаченого, почутого і натхненні майбутніми мандрями вирішили започаткувати клуб. Зрозуміло, що підставою для нашого об'єднання стали спільні інтереси і захоплення, бажання пізнавати щось нове і цікаве і хоча б зрідка тікати від одноманітної буденності. І найголовніше – отримувати задоволення від спілкування.

Шкодою, що впродовж років ми не догадалися вести детальної хроніки подій, бо за 15 років відбулося їх чимало. Разом святкуємо всі уродини і іменини. Якщо зустрічаємося в місті, то спочатку «культурна» програма: відвідини виставок, музеїв, а потім ідемо кудись «на каву».

Особливим для нас є день святого Миколая, який ми обов'язково зустрічаємо в повному складі за святковим столом і даруємо одна одній подарунки. Традиція започаткована коло 10 років тому. Зі мною трапилася прикра пригода: я оступилася на сходах і летіла вниз метрів шість. Вивернула плече і замурована в гіпс до половини, мусіла непорушно лежати. В день святого Миколая до мене прийшли «дівчата», щоб розрадити. Надя була за Миколая. Загорнувшись в гарну капу, на голову вдягнула шапку, в руках тримала посох і урочисто нас вітала. Ліда-янгол у всьому білому, а Стефа перебралася на чорта. Чорна панчоха на голові, хвіст ззаду, різки в руках і все, як має бути. Чорт ніяк не міг вгамуватися, все лякав різками, тицяв самогон і чорний перець. То було неймовірно веселе дійство, що надовго залишиться в нашій пам'яті.

Не всі мали можливість відвідувати Алупку три роки поспіль. Пощастило лише Ліді, Тоні і мені. То були знамениті поїздки. Кожен вибрав собі екскурсію за бажаннями і роз'їхалися хто куди. Я захотіла піднятися на Ай-Петрі старою римською дорогою, яку подолала хвора Леся Українка, Олександр Пушкін, Олександр Грибоєдов... Маршрут був довгий – більше 20 км. І ще з тяжкою ношею. По дорозі в заповідному лісі росло багато білих грибів. Збирали хто скільки хотів. Тяжко було їх потім нести, але викинути не наважилася. Вони так спресувалися під час ходьби, що потім годі було їх відокремити. Втрех пізно вночі автобусом піднялися високо в гори, щоб відвідати обсерваторію, що поблизу Симеїзу. Далеко внизу світилася місячна доріжка на морі. Добре, що не видно було яка крута дорога. В потужний телескоп розглядали поверхню місяця, спостерігали за рухом супутників. Щорічно з Алупки їздили в Ялту, щоб побувати в меморіальному музеї Лесі Українки, з працівниками якого у нас склалися добрі стосунки.

Якось ми зі Стефою, років 10 тому ув'язалися в компанію старшокласників і здійснили 20-ти кілометровий перехід по хребтах Розточчя.

Ми так старалися, щоб не відставати від них. Спільних подорожей було багато. І відбувалися вони завдяки ще й тому, що ми, як пенсіонери, маємо безкоштовний проїзд в електричках.

Якось ми вирішили покорити гору Маківку в Карпатах. Збилися з дороги, заблудились і, не сягнувши вершини, розчаровані спустились вниз. Об'їхали багато замків Львівщини. Тяжко було підійматися до Добромільського замку, вірніше його руїн. Не знайшли дороги, що веде прямо до воріт, і по крутизні драпалися догори. Таки піднялися на вершину гори, яку вінчають потужні мури оборонних стін. В Золочівському замку були свідками урочистої події – відкриттю музею східного мистецтва у Китайському палаці. Їздили навіть в Помор'яні, де руїни замку заростають деревами, захоплювалися дивопалацом у Підгірцях, і, звичайно, побували в Олеському замку. Не раз оглядали Жовківський замок.

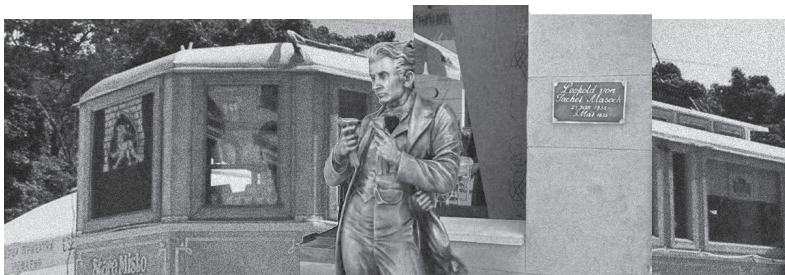
Щорічні зимові виїзди в Славське стали традиційними. Стараємося бути у повному складі. Коли в однієї з нас дуже боліли ноги, то ми брали зі собою складний стільчик, щоб пройшовши декілька метрів вона могла сісти. Користуємося послугами місцевих мешканців і їздиво на санях. На горі коло бази відпочинку «Політехнік» облюбували собі високу пишну смерічку і коло неї розкладаємо вогнище. Стефа розпалює ватру з одного сірника. Гріємося і не тільки теплом від вогню.

Особливо зворушлива наша дружба з родиною К. в Яворові. В повному складі ми не раз приїжджали до них. Попередньо телефонуємо Ганнусі, і вона вже чекає на нас. Готує нам гуцульські страви: згледжений сир, варить кулешу, бануш, борщ, приправлений чебрецем. Чаї п'ємо із трав. Садиба господарів розташована під горою. Поруч ліс і гірська річка із смачною кришталевою водою. За афенами (чорницями) не треба далеко йти. Поруч ростуть на горі, і ожини багато. Так складалось, що приїжджали до них на сінокос і, звичайно допомагали грабати сіно. Завжди гарно відпочивали, насолоджуючись напрочуд мальовничими краєвидами, чистим повітрям і особливою аурою цих місць.

Стараємося пізнати гуцульський край. Дивилися і дивувалися як то складно зробити ліжник. Ходили в Яворові до садиби різб'ярів Карпанюків, оглядали садибу Ольги Окуневської, відомої в минулому піаністки і товаришки Лесі Українки. Підіймалися до полонин, до скель Писаного Каменю, де бували Іван Франко, Ольга Кобилянська. Ліда з Тонею покорили Говерлу разом з господарем садиби Миколою.

За стільки років були не тільки розваги. Адаже в такому віці появляються нові і загострюються старі болячки. Не дає спокою декому надокучлива гіпертонія. Дехто переніс інфаркт, комусь оперували суглоби. І відходили на той світ близькі і рідні нам люди. Ці сумні події в нашому житті не обходилися без взаємної допомоги і співчуття одна одній.

Тетяна Степанюк

URBI ET ORBIS*

* «Містові та світу» (лат.)

Я завжди казала, що не люблю дикої природи. Окрім того, зізнавалась собі і найближчим, що не ловлю кайфу від екстремальних розваг – гірські схили беру хіба через комплекс відмінності, а пхатись в море з аквалангом – це останнє, на що витрачати гроші, і не влевнена чи осідлаю колись ровер, який отримала в подарунок на останній ювілей. Також мене сильно нудить від атракціонів, і зовсім не ваблять екскурсії, музеї та місця скупчення туристичних автобусів. Бо я все-одно не зможу поговорити Гауді, Да Вінчі чи Ейфелем поки нас не залишать на самоті.

Найкомфортніше і найгармонійніше я почувуюсь в містах, де можна просто споглядати життя довкола, вигадуючи мільйони історій. Я не можу увявити нічого цікавого про скелю чи водоспад. Зате досить мені присісти в містечковому закапелку на випадкову сходинку, і я вже бачу, як її тесав своїми зашкарубленими руками якийсь південний каменярь, а потім вичовгували сандаліми жінки з кошачками стиглих фруктів; чоловіки з таємними листами в кишенях; хлопчики і дівчатка з морозивом. А далі я уявляю, як це все виглядає взимку. Чи справді сніжить у Римі, як у Фелліні в кіно?

Поганої погоди в містах не буває. Навіть найогидніша і найсіріша мряка додає їм драматизму і правильних тіней, а, отже, стає окрасою. Можливо, через те, що міста – це жінки. Я не вигадую. В англійській мові особливим займенником оживляють лише два неживі об'єкти: місто і корабель, тобто замість «it» середнього роду, вживають жіночий «she». І, як кожна жінка, місто має в собі таємну звабу, провокує наш вуаеристський потяг заглянути їй під спід, побачити приховане, торкнутись неголеного паризького паху, гострих блідих лондонських колін, округлих засмаглих барселонських стегон, широкої веснянкової берлінської спини.

Через всі шари неонового гламуру і національних вбрань іноді важко щось розгледіти. Але щойно підступиш ближче, навіть до таких зарозумілих панночок, як Лондон, і вони одразу видають свою тонку жіночу натуру. Виг'єш з нею по келишку, випалиш по цигарці, подивишся на її коротку стрижку, яскраво червону помаду на вузьких вустах, дивацький капелюшок, білу шкіру і тоненькі ніжки і зрозумієш миттєво, що

вам вдвох можна знайти мільйон ілюстрацій до фрази «elegantly wasted». І замерехтять перед очима перекуски в дорогих місцях; коктейлі в пентхаусах; розігрівання на костях «кому дістанеться вишенька»; споживання інтоксикантів від обіду до третьої ночі, і тоді повторна партія в кості «куди їхати далі: в готель чи в Мехіко»; розмови з барвистими епітетами, які могли б стати ідеальними назвами для нових груп («Orange Plastic Things») і їхніх альбомів («Liquid Cake»); влучні компліменти на зразок «your spirit radiation eclipses everything»; порожні бари, бо понеділок, але ви не знали; ікра ложкою на сніданок; приємне ковзання шовкової піжами; не зроблені кадри... І вас кататимуть до ранку таксі зручні для випростаних ніг і близькості, в першу чергу аж до сліз емоційної.

Наступного дня від гострої їжі і вчорашнього рому нестерпно мучитиме згага. Обернувшись квапливо, воюючи з валізою, а за спиною у мене стоятиме білонога, коротко стрижена, худа дівчина в дивному капелюшку, і простягатиме мені Кока-Колу в дорогу. Я ж уже линутиму в обійми іншої, і ніхто нікого не ревнуватиме, бо жінки завжди порозуміються між собою.

Навіть, якщо це спітніла, манірно стомлена пані, яка дихне мені в обличчя виною відрижкою метро. На її бездоганно обвислих грудях відпочивають клошари, і від того їхні обличчя такі задоволені життям, що співчуття було б для них образою гідності. Вони споглядають як сіріє небо над Лувром, палять мічні цигарки і розмовляють самі з собою про плінність цього світу.

Я не гірша за бомжів-філософів і теж виводжу свою аксіому: «Париж живе нашими біологічними рідинами – слезами, потом, жіночою вологою (чоловічим еякулятом, мабуть, теж), слиною, кров'ю, шлунковим соком, сечею.

Ця пані живе секретією наших секретів і розповідає пошепки свої і чужі, захищені в кожній шпарці між бруком і цеглинками. З узвишся за нею наглядає Святе Стомлене Серце, воно пильнує всіх клошар під мостами обабіч Gare de Nord; всіх іммігрантів з розтовченими писками в черзі за соціальною допомогою; рівноцінні міжнародні обміни українського Мальборо на карту Парижу з рук бразилійки; пильнує негрів біля банкоматів у в'єтнамках і національному одязі; обкуреного реінкарнованого Боба Марлі від котрого відсіли дві бабці, (в однієї з них від тютюну голос стерся до сивого хрипу). Їх всіх пильнує не поліція, а Sacre Coeur, бо поліція від'їхала, і реінкарнований Боб Марлі, позичивши у мене запальничку кричить NO POLICE. Це місто ідеально пасує для того, аби робити щось дуже живе, як от розтовкти на друзки залишки пудри Yves Saint Laurent, або ще краще підняти просто з тротуару, на котрий тут звично кидають недопалки, свою виделку і з'їсти божественно приготоване філе качки.

В очах мерехтить від фейкових сумок, і мене просвітлює думка, що ми зовсім не знаємо рутини чужих міст. Їдемо кудись на канікули і свята і думаємо, що вміння добратись з точки А в точку В на метро, машині, чи пішки достатньо,

щоб місто нам відкрилось. І, навіть, якщо наші канікули не співпадають з канікулами, а дослівно, «собачими днями» пункту призначення, то часто ми обираємо в першу чергу локації, де нормальне життя розчиняється в туристичному місиві. Школярі, які повертаються додому з ранцями, зовсім не помітні в буденному Амстердамі і Відні, хоч мені хотілось бачити їх навіть на площах Венеції.

Насправді, щоб місто по-своєцьки траснуло нас калюжами по колінах, треба, щоб навколо водії вписувались в брами натренованими міліметрами; власники кнайп розсипали на ожеледь камінці; заклопотані машини доставки возили по снігу не сувеніри, а цілком придатні стільці і пакети соку; щоб молоді чоловіки носили якісь металеві конструкції для підтримки споруд в дворах, куди не забреде жодна екскурсійна душа, яка не розрізняє на слух Interhoff і Hand Hoch; щоб неповороткі діти по-буденному випадали з санок, які тягне за ровером тато чи мама (з німецькою широтою плечей, яка перешкоджає мені скупуватись в Берлінських секондах, важко розібрати стаття).

Все це просто необхідно аби місто змогло доторкнутись до наших життєво важливих зон.

Бо кожне URBS (MICTO) містить мільйони ORBIS (CBITB), збудованих з бруківки, асфальту і буденних життів, зацементованих емоціями і сплетених до купи нитками трамвайних дротів.

Треба тільки відставити в бік ласти, ровери, нарти і акваланги, знайти випещену віками сходинку, споглядати цілими добами за паннами, бабусями, жінками і писати імпресіоністські портрети Тернополя, Пулії, Касісу, Самбора, Марселя, Дрогобича, Ріо-де-Жанейро, Жмеринки, Токіо, а що важко розгледіти у світлі ліхтарів, – те вигадати.

Галя Шиян

І В А Н В А С И Л Ь О В И Ч

– А давай на ньому попробуєм, – Макс покрутив куплений в заводських роботях кастет і показав Толі на бомжа, що розбирав сміттеві мішки коло баків.

– Та запросто, – Толік сплюнув під новенькі «найки» і гаркнув: Сlish, бомжара, сюда ходи!

Іван Васильович Милославський насторожився, однак вдав, що не почув. Це розізлило хлопчину надміру розвинутого для своїх літ та явного лідера цієї компаши.

– Ти не чуєш? – він підбіг до старого і почав гамлесити його куди попало. Кастет миттю розсік брову, наступний удар зніс бомжа з ніг. Друзі також включились в процес. Тіло невміло пробувало ухилитись від трьох пар ніг та скрутившись в клубочок, врешті затихло розпластанною плямою з брудно рожевими підтьоками.

– Харе, пацани, хватить з нього, а то ше склеїться доходягя, – задихано сказав Толік, – вещь працює, бабло пішло не задарма... І жваво перемовляючись хлопаки рушили своїм шляхом займатись звичними справами.

Іван Васильович невдовзі прийшов до тям, сплюнув два вибитих зуби, повитирав талим снігом кров і пішов почувати на занедбаний старенький цвинтар, де в сімейному склепі віддавна було місце й для нього. Серед мертвих він почувався куди впевненіше та спокійніше, ніж серед живих.

Історія його була доволі звична для шалених 90-х. Інженер–конструктор залишився без роботи, спробував піти в бізнес, набрав позичок, кинули партнери, втратив квартиру, сів на 3 роки за чуже шахрайство, дружина забрала дітей і пішла до іншого. Відкинувся, роботи знайти не міг, навіть для молодих і несудимих її тоді не було.

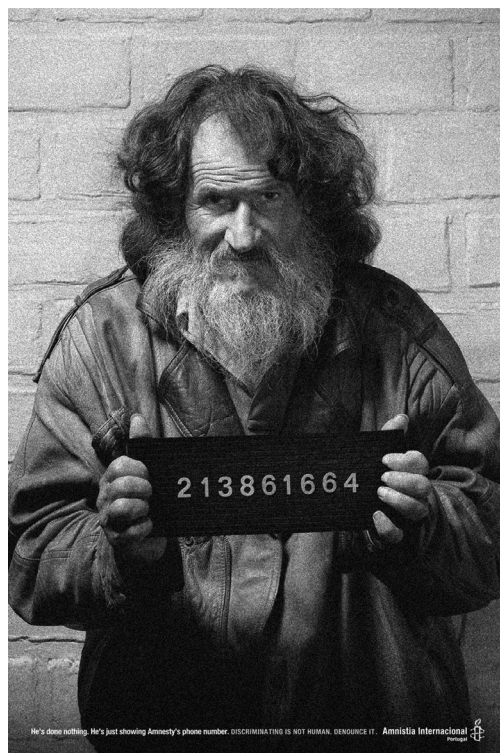
Та все ж Іван Васильович ні на кого не ображався та вірив, що одного прекрасного дня все зміниться. Навіть на цих підлітків з їхнім кастетом не ображався. Списував усе на загальну деградацію. Він знав, що з його інтелектом при сприятливих умовах повернути все було справою місяця – трьох. І тоді повернеться все: і квартира, і машина, і найголовніше – сім'я.

Вірив у це твердо, тому й не втрачав людського обличчя – не пив і не нюхав ніякої токсичної фігні, не крав того, що погано лежить, як його колеги по цеху. Намагався регулярно голитися та мився, як тільки з'являлись гроші. Підпрацьовував натурщиком для студентів художньої академії та інколи, якщо щастило натрапити на неперебірливі туристів, проводив екскурсії рідним містом, про яке міг розповідати годинами. Коли день був геть невдалий, тоді міг і порпатись в сміттевих баках як сьогодні.

Наступного дня Іван Васильович, так-сяк привівши себе в порядок, пішов до Храму Христа - Спасителя жебрати з нагоди свята. Точка це було не його, однак Кульгавого Жеку і його братію він знав давно, тому міг «працювати» там всього за половину від запрошеного.

Монотонно повторюючи завчені слова подяки та обіцянки молитись за жертводавців та всю їхню родину, Іван Васильович милувався людьми, що йшли до Господа. Вони здавались йому абсолютно іншими, ніж ті, що на вулицях – злі, хамовиті та вічно поспішаючі.

– Іван Васильович? Це Ви? – навпроти старого зупинилась жінка в

норковому манто та такій же шапці.

– Я Ріта, Ваша сусідка колись була. Ви ще у нас постійно з татом в шахи грали по вечерах.

– Так Ріт, це я, – тремтячим голосом сказав старий, відчуваючи як пересихає в горлі.

– Дождїться мене, після служби поїдемо до мене в гості, – Ріта усміхнулась і попрямувала до храму.

Після відправи Ріта й справді повезла старого до себе в замський котедж. Накритий стіл вражав: канапки з ікрою, фарширована риба, сиров'ялені ковбаси. Іван Васильович відчував, що він зірвав джекпот. Особливо, коли довго і з насолодою плюскався в джакузі. В нього були сотні ідей як віддячити за гостинність. І ввечері Ріта з усмішкою слухала його плани, ствердно киваючи головою.

Часами старий глухо кашляв і вона запропонувала завтра ж поїхати на повне обстеження. Іван Васильович по-дитячому червонів, віднекувався та соромився. Та все-одно зранку Ріта посадила його в біленький лексус і завезла в діагностичний центр, де Івана Васильовича скрупульозно обстежували за допомогою чудернацької імпоротної апаратури. І з кожним вердиктом лікаря «в нормі» Іван Васильович відчував все більший приплив ентузіазму та бажання звернути гори для своєї благодійниці.

Тим часом Ріта стояла за дзеркальною перегородкою і розмовляла з головним лікарем.

– Численні забої, тріщини в двох ребрах. Серце, нирки, печінка – на диво все в нормі, Маргарито Іванівно, – бадьоро рапортував той.

– Мені потрібне тільки серце, решта можете забирати собі як бонус, – Ріта роздратовано відмахнулась і опустила окуляри...

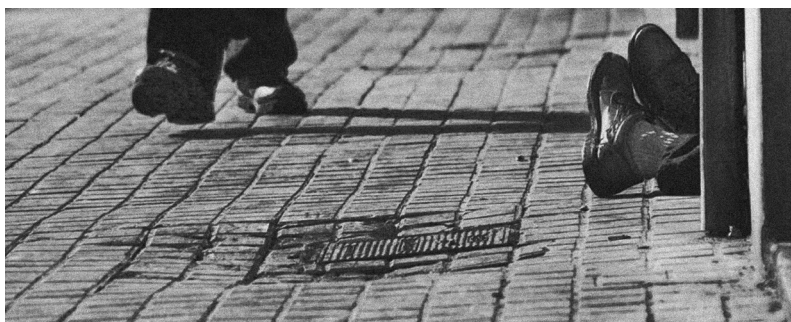
ПОРТРЕТ

Біргіт Пьольцл

З МАТІР'Ю

ганна. донька

привіт мамо, кажу я, поглянь мамо, кажу я: тюльпани, твій улюблений колір: мовчить, просто лежить, не рухаючись. на ній нічна сорочка, зуби вийнято, ніби зараз вечір, насправді день: половина п'ятої. кладу тюльпани на ліжку, в ногах, беру її за руку, мамо, кажу я, ще і ще: мамо. заходжуся плачем. от моя мама, лежить не рухаючись, її очі закотилися всередину, кудись у порожнину черепа. коли я кажу «мамо», вона ледь-ледь прочиняє очі, на секунду визирають зіниці і відразу ж повертаються всередину, очі знову злипаються. тоді знову після мого «мамо», з'являється щілинка між повіками, і знову очі швиденько ховаються всередину. можу закластися, що вони дали їй сподійне, можу закластися, що вони в такий спосіб утихомирили її, щоб їм не треба було щоразу підходити, то вже переходить усі межі. проводжу долонею по ребру її долоні, дивлюся на свою руку, як моя рука доторкається до її руки. моя шкіра вже не молода, її шкіра стара. моя шкіра вже не тримається пружно на м'язах, її шкіра відстає, вкрита плямами, поморщена, з непокірними волосинками. я сиджу, поруч мене пауль, навпроти домінік. пауль кладе долоню на моє плече, погладжує його великим пальцем, притискає, ніби хоче вимкнути плач. у мою руку боляче врізалася сітка, яку вони підняли, щоб мама не випала з ліжка. і ніхто, ніхто по-справжньому нею не опікується. хоча все це: притулок і оплата за догляд, і інші видатки, коштує нас чималі гроші. я не маю нічого проти, врешті-решт то моя мама. але якщо ці тут не піклуватимуться про неї по-справжньому, попри те, що гроші загірбати вміють, то мене не стримаєш. я мамі нічого не сказала, тільки покликала «мамо». тільки повторювала «мамо» і плакала. чи може мені треба було сказати, як мене вже нудить від цього всього? чи може треба було мені сказати, що приходитиму до неї частіше, що возитиму

її на прогулянки? без сенсу, надто часто я порушувала обіцянку, надто часто не дотримувалася слова: клапті обіцянок звисають зі стелі. тож я вибігла з кімнати, квіти так і залишилися лежати в ногах на ліжку, зайшла до сестринської і там їм влаштувала сцену. висловила цим мамзелям дохідливо свою позицію, що це просто останнє нахабство, як вони ставляться до моєї мами. пауль і домінік залишилися коло мами; я коли виходила з кімнати, бачила, як вони вступилися в квіти, потім, коли я повернулася, вони вже стояли на балконі, дивилися в далину, тут з балкона чудовий вид.

домінік. онук

вони мене харять, ці візити до бабусі, до яких вони мене змушують. батьків би цілком вистачило: один штовхає інвалідський візок, інший шкандибає поруч десь недалеко, або бабуся лежить у ліжку, а вони сидять поруч десь недалеко, якимось так виходить, що завжди все недалеко, і ведуть розмови про те, як воно було колись. коли бабуся в стані говорити, то надходить пора на роки післявоєнної відбудови і мама закрочує очі. як вони мусили заощаджувати і які вони були старанні і на що собі могли дозволити, а чого не мали. що молодь поняття зеленого не має про ощадливе життя, так каже щоразу бабуся і втуляє мені 10 єврів, бо ж я заощаджувати не вмію. мило з її боку, але недалеко, або ж вони говорять, що саме вони їли, як їм смакувало в притулку: переважно не смакувало і як би це могла приготувати вона, щоразу те саме, просто цілком недалеко, після нашого візиту мама завжди каже: я рада, коли можу говорити про їжу, тоді мені не треба злитися на маму.

вчасно злиняти, поки тебе не наздожене батарея старих, так я собі міркую щоразу, коли вони мене таки тягнуть зі собою: всіх

у купу і позачиняти, хлів для старих. доглядачка вже ж точно може зачерствіти, якщо кожного дня тільки те й робить, що мис, чистить і годує старих; тоді вони звісно якусь хвилю не приходять, коли бабуся тисне на дзвінок, або ж трохи міцніше притискають, коли кладуть їй памперс чи ще щось. так каже сама бабуся. не дивно, думаю я, вони не можуть не зачерствіти, ці люди тут, не можуть не набратися ненависті, коли все тут тхне старістю і помиранням, побутовою хімією і дезінфекційними засобами. або ж стають такими собі привітними роботами і розмовляють з бабусяю, ніби вона куку на муню. що в нас тут у штанцях або хто тут гарненько питки буде, бракує тільки, щоб вони сказали тосі-тосі. але є й дуже милі, бабуся це завжди каже. справді дивно при такій роботі. я завжди йду по якесь пиття, приношу еспресо для тата, капучіно для мами і бабусі, собі колу. я завжди йду двічі і ніколи не поспішаю, бо мені подобається автомат з напоями, бо в нас у школі такий самий і на фірмі також, бо просто легше стає, що вони такі подібні. ну і час швидше минає.

пані габі. доглядальниця

часами так хочеться сісти собі на балконі, обличчям до сонця, посидіти отак пару хвилин і перепочити, щось подумати. нуль шансів: весь день тільки те й робиш, що міняєш підгузки і годуєш і ведеш у туалет і виливаєш судно і роздаєш ліки. тіша, коли то все тільки повторюється, коли не заїдає, коли від цього не верне, верне тоді, коли я ставлю комусь підгузок уперше, після того, як вона вже п'ять разів обробилася і п'ять разів садила її на біде і допомагала помитися і одягнутися, а ота з сусідньої кімнати постійно видзвонює, бо не може знайти зубів, щітки чи ще не знаю вже й чого. верне,

бо в мені закипає жовч, хоча я стараюся з усіх сил до цього не допустити. стараюся не мовчати з нею злісно. стараюся не хамити, вона така нестерпна, не завжди, але сьогодні нестерпна.

може я б і не хамила, якщо б була ще й моя напарниця, і якщо б ця з 211-ї не відзвонювала безперервно і не казала на нас дурні бабиська і де мої зуби. мені прикро, бо вона така нестерпна і я до неї хамлю. а я ж виразно уявляю собі, як їй на душі. яка тонка в них шкіра. ти пробиваєшся, ти відбиваєшся, ти в розпачі і коли ти врешті добираєшся, цього вже нема: в тебе підгузок між ногами. або слуховий апарат за вухом або вже й слухового апарата нема, бо він все одно нічого не дасть або ж вони забирають від тебе ходунки, бо ноги вже зовсім перестали слухатися. тобі би придалася долоня на плечі, щоб хтось тебе погладив, натомість вони злісно мовчать до тебе, тому що в них закипає жовч, як тут не закричати.

а там диви і знову все гарно: коли я щось мугикаю їм або розповідаю про свою домівку або кладу долоню на плече: трішки погладжу, і вже вони до тебе усміхаються або дають щось солодке, бо вони такі щасливі коло тебе. я така рада, що ви в мене є, кажуть вони, або я така рада, що ви є. або: хай вас господь бог береже: але так кажуть тільки деякі, переважно вони підсувають мені солодощі і кажуть, я рада, що ви в мене є. я їх переважно віддаровую далі, інакше поправлюся, але коли отримую льодяники чи шоколадки, то безперечно тішуся.

пауль. зять

геть. утекти. чортове життя. запряжений по саму зав'язку, працюєш як мінімум по десять годин на день. як маріонетка, як комп'ютерний зомбі. а тоді опиняєшся на вулиці: надто старий, не тягнеш, нічого не вартий, забирайся в резервацію. ти і моргнути не встигнеш, а вже тебе нема.

на яхту, поплисти довкола світу. пришвартуватися в гарному місці, побути там якийсь час, і далі в путь. відчувати своє тіло, почати снувати думки разом з вітром. утекти, поки є ще сили. прихопити достатню кількість інсуліну для повернення. до останнього не піддаватися, і сприймати ходунки, інвалідський візок, підгузки як долю. бути гравцем, робити добру міну, хоча вони тебе і відселили. мусити радіти квітам, принесеним дітьми двічі на місяць. обов'язковий

візит: бабусю нейтралізували в підгузок. і нечисте сумління рідних: якою істеричною може бути власна донька, як вона накручує себе і втрачає останні крихти симпатії серед персоналу. яка альтернатива? піти з роботи, забрати маму додому, доглядати її, жити божим духом? тоді й так потрібно буде менше, бо ж ти нікуди з дому вже не виберешся, відпустка неможлива, замість відпустки прання, пеленання, чищення протезу, годування і читання вголос, гра в карти, спільний перегляд телепередач. чи з'являється тоді ненависть? чи зростає любов? я такого не можу, щодо цього, то ще з дітьми мав проблеми. скільки разів ганна змушена була дорікати мені і плакати через це. але якщо я стільки часу проводжу перед монітором, мені потрібен час на себе, інакше збожеволію. крім того, я значно більше заробляю, так що все коло матері мала би робити вона, проте цього мені не можна навіть вимовити, вона ж так любить свою роботу. залишається яхта. вчасно втекти.

дальма. доглядальниця

я завжди в дьобрий гуморі з людьми, говорю з їми. хоч раз у день, а мушу посміятися, я так завжди кажу, то найкращі ліки. веселунка дальма, кажуть люди або наша весела дальма. дьобре їсти, завжди кажу я, коли їх годую, дьобре їсти, щоб смакувало. з жінками говорю про переписи, що саме вони особливо любили варити, вони розповідають, свинячу печеню наприклад мусиш натерті сіллю і перцем і часником і кминком і додати лавровий листок і свиний жир, не вийде доброї печені без жиру, дальмо, любить повторювати пані файстріцер, а ще температура, добра печеня вдається тільки, якщо вибереш правильну температуру. пані файстріцер тримає мене за руку, розповідаючи про свій перепис, немов дьовіряючи таємницю. я тоді розповідаю про малярську кухню, сегодінський гуляш, голубці і квасолеву запіканьку. я завжди в дьоброму гуморі, стараюся жартувати, є жарти, які подьобуються чоловікам, а є жарти для жінок, але найбільше вони люблять поговорити про дітей, на дьругому місці готування і ким вони працювали і що раніше було легше, менше стресу, більше часу і куди це все йде. це питають усі, тобто ті, в яких голова ще притомна, ще не поманьдрувала в інші світи. коли голова перестав варити, то все зникає, навіть ім'я, починається новий світ: цілком інший. але погласкування розуміють усі, провести

дьолонею по передпліччю або по волоссю, всі то розуміють, ті, що ще тут, і ті, які вже де-інде. обов'язково треба знаходити час для погладжування. жартуй, ти знаєш: раз на день посміятися то лікарство, жартуй навіть, коли я мушу витерти задьок, хоча я не дуже люблю прибирати, мити і мити безконечно, часом я собі міркую, краще б поменше прибирати, а побільше часу залишати для людей. краще трохи порохів у кімнаті, зате потримати за руку і почитати чи щось розповісти. то проблема в людей, дьо яких не приходять або майже не приходять, тільки раз чи два на місяць, вони самотні, тобто: ми дуже стараємося, сміємося і розмовляємо, раз на тиждень є музика і танці і щось робиться своїми руками і телевізор і дні народження святкуємо і свята, але родина насправді дуже важлива, інакше ти самотній, ми ж не замінимо дітей чи онуків. якщо родина навідується часто, то і проблеми не часто з'являються, родичі тоді бачать, у чому трудьнощі, і тато чи мама теж щасливі, коли дьо них часто приходять. можна порозмовляти, коли є проблеми. ситуація важка тоді, коли родина приходять рідько, вони люблять покричати, бо в них нечисте сумління. бачать свою маму в ліжку або як мама самотньо сидить біля столу, і сваряться, що ми недостатньо турбуємося. ти не можеш постійно бути з їх мамою, весь день, не виходить, тут же й інші також є. нам треба завжди бути дуже ввічливими з родичами, навіть якщо вони не мають рації.

мама

знаю, що то неможливо: жити в ганни. мешкання надто мале, і вона не може піклуватися про мене. а роза і бернд у штахах. ніколи б не подумала, що вони там залишаться. мати трьох дітей і мусити піти в притулок. то не докір, часи такі, тепер ніхто не має часу, а що є можливість працювати, так то не само собою зрозуміло, повторює ганна і яка вона рада, що знайшла роботу, бо без роботи була страшенно нещасна. крім того помешкання надто мале. старіти невесело, так я завжди кажу до дальми. я дуже люблю дальму, вона до всього береться з таким завзяттям. ми обмінюємося переписами, тобто, їй то придасться, мені вже ні. часом не можу стримати сліз, тому що ті переписи від дальми просто так, вони як історії, які ніколи не стануть реальністю. але дальма розповідає мені тоді, що спекла печеню так, як я їй порадила і що гості

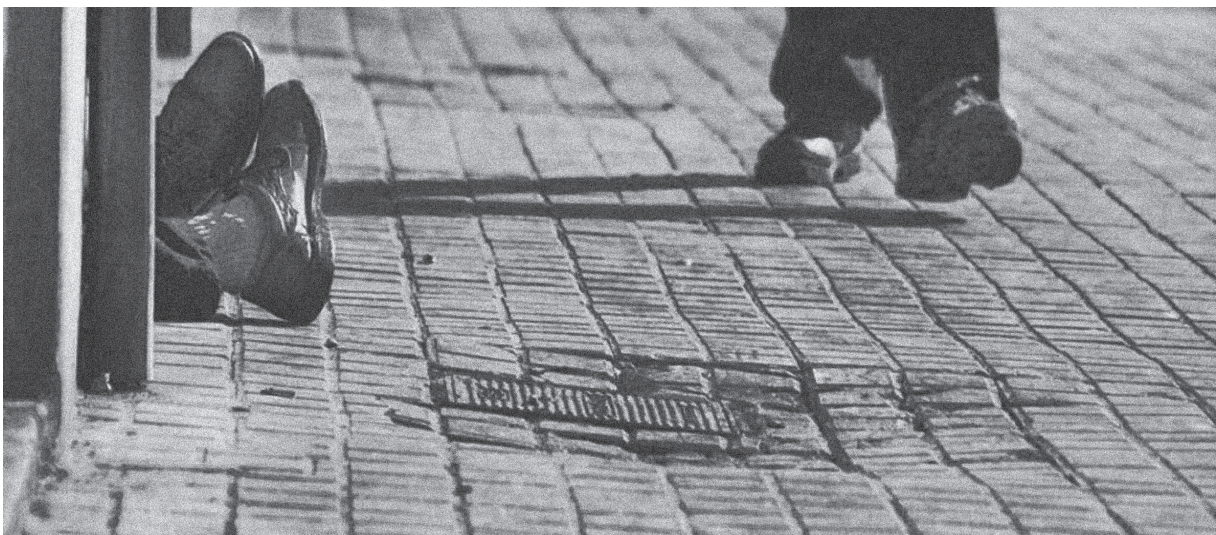
дуже нахвалявали, то мене трохи потішає. тепер я часто дуже і дуже втомлена, лягаю до ліжка і сплю. часом доглядальниці вже по обіді готують мене до нічного сну. десь же нам все одно треба починати, кажуть вони, найкраще починати з вас пані файстріцер; думаю, вони починають з мене, бо до мене так рідко приходять, тоді нікому не шкодить, що я в нічній сорочці ще за дня, коли світить сонце. та я і розумію, якщо доглядальниця має стільки жінок, то мусить достатньо швидко почати, щоби встигнути все зробити до вечора. вони везуть мене в візку до умивальника, я виймаю з рота протез і чищу його, тоді мию лице і вони допомагають мені надягнути сорочку і дають мені таблетки, від яких я така втомлена. я могла б і пізніше лягати: могла б почекати, поки ганна закінчить роботу. але все ускладнює факт, що мені тепер потрібний підгузок, мене то дуже засмучує. я майже завжди роблю в підгузок і доглядальниці мусять мене мити. спочатку мені хотілося померти, в сестрички габі було стільки всього до роботи, а я дзвонила і дзвонила, бо вже знову цей сморід і я була мокра, тоді я справді зраділа, коли отримала свій перший підгузок. я вже й призначилася до підгузків, до всього звикаєш, ніколи не звикну тільки до того, що вже не можу підтримати розмову за столом. на обід вони привозять мене на візку до їдальні, і на сніданок теж, ми сидимо вчотирьох за столом, і ніхто нічого не говорить, тобто, ми говоримо, але кожна до себе, з цього не виходить розмови. коли я питаюся щось у пані фладек, яка сидить навпроти, вона завжди повторює ту саму фразу, знає, каже вона, в мого чоловіка нині день народження. що б я не запитала, вона завжди каже, знаєте, в мого чоловіка нині

день народження, спочатку я думала, що то їй хочеться поговорити про свого чоловіка, якби ж то, пані фладек куку на муню, тут нічого не поробиш. чоловіки за столом дивляться кудись перед собою, часом, коли немає м'яса, пан терлер підводить погляд, щоб поскаржитися, от хамство подати таку страву, каже він і намагається говорити так, щоб його зрозуміли. в їдальні шум, але не від розмов, а від посуду, його постукування і совання. я часто думаю, як гарно було би біля дітей, я собі то уявляю, і роза з берндом тут, ганна само собою, і ми сидимо вчотирьох за столом і розмовляємо. але вони прийдуть тільки на мій похорон.

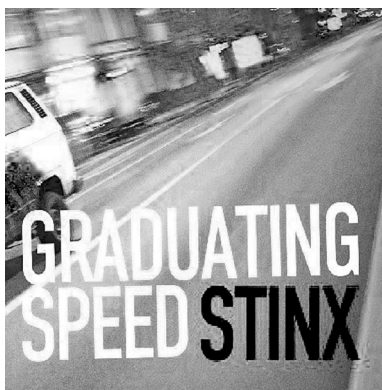
*Переклала з німецької
Христина Назаркевич*

Про авторку: Біргіт Пьольцл, австрійська письменниця та літературний критик, вивчала германістику та історію мистецтва. Керує літературним відділом Мистецького центру при монастирі міноритів у Граці. Автор двох романів та численних публікацій у літературних часописах. Мешкає у Граці.

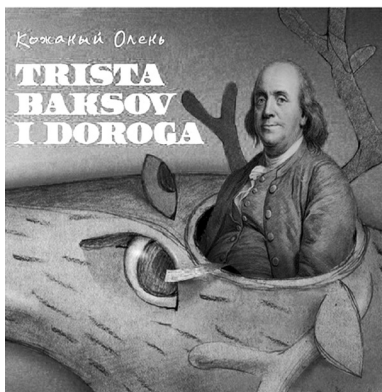

МУЗИЧНІ РЕЦЕНЗІЇ

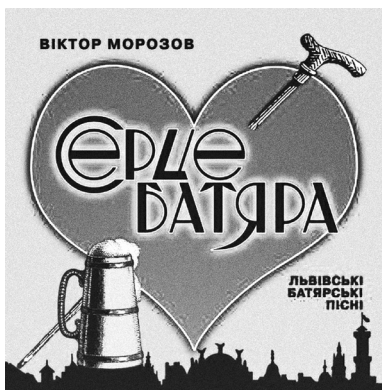
**STINX –
GRADUATING SPEED (2010)**

Звідки: Київ-Чернігів. Що це: другий альбом культового гурту, на концертах якого зриває макітру. Скільки пісень: дванадцять (суперо для панк-формації)! В якому стилі: панк. Офіційно: «Sex, Beer, Rock-n-Roll!». Смердючі хіти: Graduating Speed, The One, No Money No Home, You're A Liar, Words Can't Say, Democracy. Від себе: cool! cool! cool!

**КОЖАНЫЙ ОЛЕНЬ –
ТРИСТА БАКСОВ И ДОРОГА
(2010)**

Звідки: Сімферополь. Що це: друга платівка найкращого порнографічного колективу України, звісно, після КМП, ЖС, СВК і ЛТ (бля, останній не з України). Скільки пісень: 14. В якому стилі: порно ска панк. Офіційно: «ska to punk, reggae to hardcore music plus witty and ironic lyrics». Кращі шкіряні твори: сороконожки, точка G, хлоргексидин биглюконат, физрук, la mineto manifesto, джексон м., пушкарева. Від себе: енергійні, драйвові, сміливі... але, зрештою, кого стидатись?

**ВІКТОР МОРОЗОВ –
СЕРЦЕ БАТЯРА (2010)**

Звідки: Львів-Кременець. Що це: другий диск батярських пісень, виконаний спільно з батяр-бендом «Галичина». Скільки пісень: цілих дев'ятнадцять. В якому стилі: батяретро. Офіційно: «а хто Львова не шанує – най нас в дупу поцілує!». Файні батярівки: Зеник, Абрам, То було так давно, Батярська любов, По мені не дзвони дзвонять, Брама вже замкнула, Львівське пиво, Останній бублик. Від себе: Віктор Морозов вражає своїм щирим серцем. Хотілось би, щоб наші музиканти мали б хоч трошки від цього серця. Серця батяра.

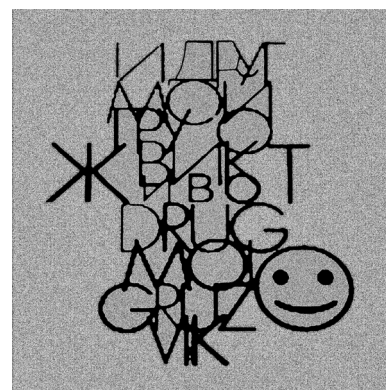

ПРОПАЛА ГРАМОТА

**ПРОПАЛА ГРАМОТА –
ЧУДЕРНАЦЬКА СИЛА (2010)**

Звідки: Кам'янець-Подільський. Що це: нарешті третій CD затятих завідників етно-вечірок і народних гулянок. Скільки пісень: одинадцять. В якому стилі: автентичний рок. Офіційно: «подільський fundamental». Почесні грамоти: дивина, депутат, опришки, копієчка. Від себе: копієчка! копієчка! копієчка!.. це ульотна пісня!!!

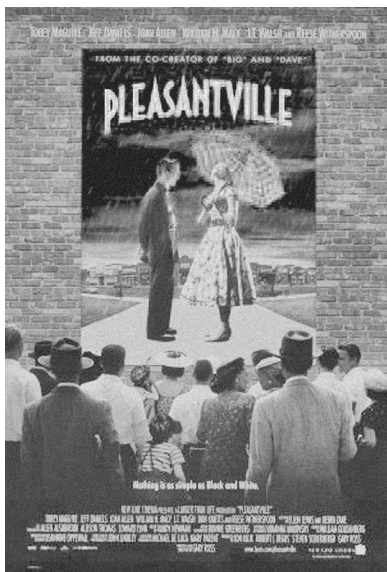

**И ДРУГ МОЙ ГРУЗОВИК –
ЖИВОТ (2010)**

Звідки: Дніпропетровськ. Що це: шостий реліз різножанрового проекту Антона Слепакова & Со (див. Я и Друг Мой Грузовик, иДМГ, Не грузовики тощо). Скільки пісень: дванадцять. В якому стилі: альтернатива. Офіційно: «Все мы друг другу – Грузовики!». Списані вантажівки: рекордлейблплатит, молодёжи, папа играет на бас-гитаре, какао, Otto Sander. Від себе: коктейль з таких інгредієнтів (чисто суб'єктивно): teQuilajazz, Последние Танки в Париже і Несамовиті Воплі Олега Скрипки. Оце все й складає «и Друг Мой Грузовик».

К І Н О Р Е Ц Е Н З І Ї

Плезантвіль (Реж. Гері Росс, 1998)

*«Немає нічого простішого,
ніж Чорне і Біле».*

Гері Росс зняв фільм-приманку. Якщо на нього не «клюнути», то можна загубитися в глибокому океані непотребу. Якщо на нього не звернути увагу, то можна буде й надалі лишатися чорно-білим і думати, що твоє місто — центр Всесвіту, і що все кружляє лише навколо тебе. Там все одно хто ти, тому що в їхньому лексиконі відсутнє слово «індивідуальність».

Місто, де книжки мають порожні сторінки, де немає вогню і дощу, де кінець дороги — це її початок, де не існує нічого крім території Плезантвіля. Є лише одна гама кольорів — чорно-біла. Люди сплять там на одномісних ліжках, адже у них немає такого слова і дії як секс.

Але щось починає рухатися у зворотньому напрямку, щось не так. І це — почуття: насолода, задоволення, біль, гнів. Саме вони викликають колір. Одні люди їм піддаються, а інші чинять опір. Як це — коли твоє тіло набуває жовтуватого відтінку, а уста стають рожевими? «Зі мною щось не так», — це єдине, що спадає на думку.

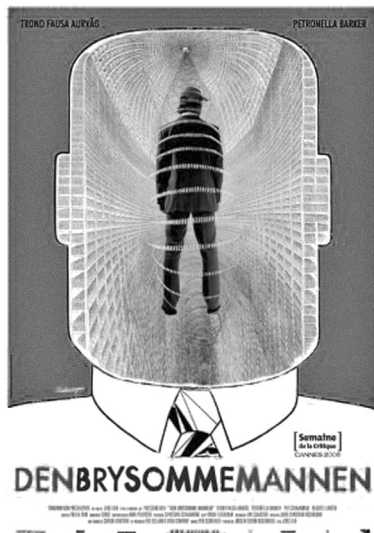
Бармен зник, що у нього є помічник. Але що робити, коли підлеглий запізнюється? Хто розставить бокали?

Чоловік зник, що дружина завжди готує вечерю. Одного дня він не побачив вдома ані дружини, ані вечері. І це вибило його з колії.

Пожежники тільки й займалися тим, що діставали котів з дерев, а тут виникла пожежа. Чим гасити?

Режисер кидає нам їжу для роздумів, допінг нашому мозку. І це буде нашим глядацьким гріхом, якщо ми цю небесну манну замінимо мильними операми про спокусливі червоні яблука.

Якщо ви не пам'ятаєте цей фільм зі своїх дитячих чи юнацьких років — перегляньте його ще раз. Розбудіть свої почуття, якщо вони ще не вийшли із вічної зимової сплячки. Змініть палітру своїх чорно-білих відтінків на кольорові. І дихати стане легше. Читати стане легше. Відчуття свободи та незалежності зажевріє десь в області вашої лівої грудної клітки і вам захочеться малювати натюрморти і портрети оголених жінок. Адже бути собою — це природно.

Недоречна людина (Реж. Єнс Льєн, 2006)

Куди він стрибнув? Де він вийшов? Про це нам залишається тільки здогадуватися.

Він був у раю. Навіщо з нього тікати? Нехай там не було яскравих кольорів, ніжно пахучих яблучних пирогів, сміху та плачу дітей, але там була хороша робота, де шеф

весь час питав чи нічого не потрібно, чи все влаштує нашого героя. Там був постійний секс з невідомними жінками, які ніколи не ревнували, тому що там немає ревнощів. І нехай це виглядало штучно, але ж...!

Навіщо відмовлятися від раю? Так, там немає гарячого шоколаду, такого приємного, що цівкою потече до шлунку, нехай там все безсмаково, але це лиш невеличка плата за рай. Там швидко загоюються рани, тебе воскрешають у будь-який суїцидний момент. Можна змиритися з тим, що з твоєю дівчиною займається коханням ще трійка-четвірка людей. Але ж...!

Там усі пишаться тим, що вони щасливі. Адже цим потрібно пишатися.

Машина привозить тільки одного. Відвозить — теж. Але вже не так. «Велкам» один для всіх, який вивішують час від часу для традиційної зустрічі. А «Гудбай» там ніхто не говорить.

Якщо вас не влаштує такий рай, то шукайте свій духмяний свіжоспечений пиріг серед снігів, які вже мають смак... справжньої холодної води.

Тронд Фауса Аурваг зіграв роль людини, що стає живим виродком мертвого зачерствілого суспільства. Герой потрапляє у місто, де всі наче роботи, де немає почуттів. Вигляд розмазаних на асфальті нутрощів ні у кого не викликає огиди чи страху. Ніхто не прагне мистецтва, а спеціальні «мужі», навпаки, знищують його залишки.

Як то — у такій безмежній сірій плямі почути звук музики? Як то — пробити дірку в стіні і вловити запах пирогу і спробувати його на смак — проковтнути задоволення? За все потрібно платити. Вигнанням.

Таке досконале місто не приймає таких як він. Такому місту потрібні віддані бездушні особини, яким подобатиметься тільки їхня робота, кар'єра, і які більше нічого не прагнутьимуть.

Фільм, де кожен кадр — вражаюча фотографія, фільм, де мало слів і багато підсвідомих хвиль, фільм, де головними героями є ми.

Сторінку підготувала
Юліана Паранько 33

ОГЛЯД БЛОГОСФЕРИ

КОЛЯДА В АНДАЛУЗІЇ

if_ro

08.11.2011

Були в Тисмениці у родини на Різдві. Дочка господарів недавно народила українське дитя в Іспанії і переказала в Тисменицю ноут зі скайпом, щоб її батьки вчилися нянчити внучку в онлайні. В результаті застїляля транслявалось в Андалузію, як голубой огоньок, тільки без фонограми і через ноутбук (на чолі столу) з породїлльою із немовлям на грудях (всередині ноутбуку).

В розпал трансляції зайшли колядники: церковний хор, десять дїдів з приповідками. Господиня вхопила ноутбук і почала тицяти монїтором в лице кожного колядника, щоб залити трохи автохтону їхніх образів через гудзик вебкамери доньчі в Іспанію. Більшість прихожан собі подумала, що баба купила компютер і хвалиться. Тільки один короткий, бо з підїгнутими ногами, вуйко, трохи відсталий, бо зайшов останнім, почав приглядатися в екран і час від часу боязко некрислато хреститися. І аж коли він поліз цілувати монїтор, стало зрозумїло, що ноут з молодю матір'ю в скайпі у руках господині він прийняв за електронну ікону Богородиці з немовлям і кнопками. Недаремно наші недалекі предки телевізори накривали такими ж вишиванками, як і образи.

baba_palazhka

23.09.2010

Тїки шо прийшов спам: «ЄВРОДРОВА ДЛЯ ВАС С БЫСТРОЙ ДОСТАВКОЙ». Скоро будуть предлагать єврограблї та євровила, євробурки з євровичнями, єврокухвайки і єврохустки з тряпачами. Європїдводою з євроконом привезуть єврогнїй, євродрислї, кажуть - найкращї.

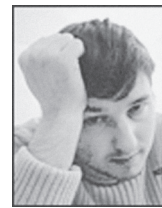

barcaroly

5.11.2010

А знаєте, що мене найбільше вразило в Гамериці? Навїть не товщина їхніх негрїв афроамериканців, а те що місцевї присупермаркетні старці, замаскованї під ветеранів якоїсь там війни, не просто клячуть дрїб'язок у свою жерстяну кружку на автостоянці, а дають нато-мїсть карамельку :)

ЄВРОДРОВА

bramms

28.12.2010

Ото собі так подумав. Як відрїзнити чи людина інтїлігент чи бидло? Інтїлігентна людина коли попадає в чужий туалет і бачить там книжку то сяде і її там почитає. А бидло вирве сторїнку і підїтре сраку. Рїзниця світоглядів, так сказать.

ПІДСОЛОДЖЕНА ПІГУЛКА

tsvibak

21.12.2010.12.21

Попри всі транспортні незручності і купа інших нервїв, які провокує у мене буденний Львів, інколи просто віднімає мову.. Щойно на Площі Ринок бачила картину: два молодих ДАШника зупинили трамвай, який вже відїхав сто метрїв від зупинки. Зупинили, щоб посадити туди кволу бабцю з паличкою.. яка перед тим попросила їх зупинити трамвай.

МИСЛІ З ТУАЛЕТА

ТІЛЬКИ У ЛЬВОВІ

ДЕРЖАВОФОБІЯ

taras_mor

04.01.2011

От не знаю чому, але нічого із собою поробити не можу. Іду в якусь державну структуру (наприклад, як сьогодні у податкову звіт подавати) і очікую що якась херня трапиться. Сплачую єдиний податок, а потім числа 20-21 із содроганїєм чекаю дзвінка, мовляв, щось не заладилось - будеш штраф платити. Щодо ментов тема, взагалї, окрема. Прохожу, як повз псїну незнайому, от-от здається і вчепиться... Тому намагаюся скоротити контакти із цією державою до мінімуму. На жаль, ніяк не виходить, тому державофобїя тїки глибшає. Шо делать? І куди тїкать? А мож в больничку треба - мїзки вправлять? (((

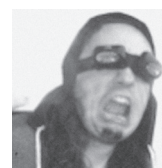

veltvampiress

22.08.2010

по поводу фамїлії постійно якісь передачі знімають, акції проводять. але одно дело коли фамїлія Кусьпїс, а друге дело, коли імя соответственне. Таке іноді враження, шо батьки знущаються над дїтьми. от у мене подружка работає в одній дуже крупній і солїдній установї. Де працює также Віолетта Кукурудза. Це наче принцеса з совєцької казки. А уборщица в них Половая Надежда, я клянусь це правда! (кстатї Кусьпїс це теж їхня работниця). А ще в них горе, Ляля Довбня виїшла замїж і взяла собі прїзвище Чайка.

МУЩІНА, А ЩО ЦЕ У ВАС МАТЮКІ В ПАСПОРТІ?

gravitsapa_jabo

24.03.2010

Радїоринок, це царство мужланів. Таке підземне місто, як у «Секс-міссї», там ваняє сигаретами і катлетами і їхніми жирними головами і легенями їхніми старческіми. Там онї, по всїй площї етого тайного города, одні трутні. Ти скажеш: «я бачив там паро тьолок». Але я знаю, що то теж Вони. Він любить передягатися і продавати ванючі катлети. Тисячі особей в квадратних чорних куртках і сумочками через плече, горбатї і лїсї і з улыбкою і благоговенїєм вимовляють слово «КАНДЕНАСА-АААААТОР».

sunburstboogie

12.01.2011
На роботі зробили в WC євроремонт. Плитка, світильники, всі діла. Правда (ще?) не зробили перегородок між головними аксесурами приміщення. Львів відкритий для світу!

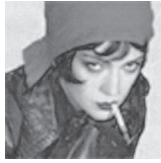
vlodke

29.10.2010
нині ходив до провайдера відмовлятися від інтернету, в причині відмови написав що в інтернеті нема нічого цікавого. ну а не?

t_aska

03.01.2011
невже ще народжуються люди які їдять кров'янку? тільки в Україні мабуть.. Я її їла років до 10 поки не побачила як мама її готує - вся кухня в крові, оболонки кишок, м'ясорубка - жакливе видовище. до речі в нас в сім'ї кров'янку так і називають - Кишки. Дуже поважаю євреїв за їхню кошерність, до речі хтось в курсі - у нас в львові десь можна купити кошерного м'яса?

salariss

10.12.2010
Блукаючи навколо площі Ринок і шукаючи, де б випити чашку кави у п'ятницю ввечері, сунулися в одну-другу-третю кав'ярню і нарешті знайшли вільний столик у «Захер-Мазоха». На стіні над столом серед зображень патрона закладу і садо-мазо аксесуарів висить парадний портрет нашого коханого Президента.
- Тю. А це у вас шо?
- Це в нас найвищий прояв мазохізму.

vyuko_z_lycka

29.12.2010
тут, у Дніпрі, я спілкуюсь виключно українською. та бувають і виключення. отже, учорашній випадок на роботі. підходить чувак, починає мене розпитувати і раптом...
- а не магли би ви розгаварувати на нормальном язике?!
- ти пшешьоний когут, еслі не хцеш розумец українські, беде мовіц польскі!
- ладна, ізвеніте, давайце на українском... ну а шо? я хороший...

ВЕЧІРНЄ

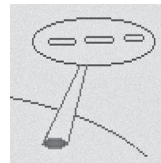
pani_grunia

26.09.2010
Коли в 90-х обікрали нашу квартиру, посеред кімнати нам залишили дві пляшки горілки. Вчора обікрали гараж - залишили там кілька куп гімна. Ич, як кожному злидно хочеться мати свій «почерк».

zoryan_zozo

03.07.2010
Вчора знову вкотре почув про «дітей війни». Все-таки цікаві у нас в Україні пільгові категорії. Подумав, що можна було б ще ввести «внуків революції» «дочерей полка» і «плем'яників перестройки».

«НУ ЦЕ ВЖЕ АЖ ПІСЛЯ СВЯТ» АБО ЯК ПЕРЕМОГТИ В УКРАЇНІ

iozhikov

28.12.2010
Прочитав кілька коментів до арешту Луценка. Одна з головних ниток: «після свят» хтось із політиків щось скаже на цю тему. Після свят будуть протестувати. Ну зараз вже ніхто нічого не скаже, бо свята почалися. Та вже що зараз коментувати, то вже після свят. Ну справа заморозиться, аж після свят щось проясниться. Ну за свята вони можуть що хоч зробити. Ніхто за свята і не почувається. Та що ж ви хочете, свята же ж. Та що ж ви прийшли в грудні. Та вже свята, приходьте після свят уже. І якесь враження нереальності складається. Ніби свята - це не умовність, а природне явище типу прильота комети. От як же може наша партія коментувати арешт опозиції, коли комета пролітає? От пролетить комета, тоді щось і почнетися. А поки що сидіти буде Луценко в неясному стані, без протесту і без рефлексій. Але воно для країни реальність. Сильні особистості здатні створити щось в середині грудня - перед святами - або в п'ятницю після обіду - коли вже опоненти не встигнуть. Це метод перемог в Україні.

Фото Ольги Закревської

ПОЕТИЧНА СТОРІНКА

Прокидається місто, старіше, як скриня Пандори,
у холодному ранку зітхає, клубочиться пара,
і сльозяться запалено вікна, асфальтом зашторені,
на світанку таблички «зачинено» шкірять натомлені бари.

Прокидається старець скрипучий, період піврозпаду
пережив, як війну, відшукав філософське каміння,
небо синє, древніше від слова і Господа,
умиває росою обличчя старезного сина.

Неохоче здригається шлях, наторований стартами,
загула предковічно у замку самотня печера, –
прокидається місто, осінньо-картато-залатане,
оппадають листки, тротуари вкривають химерами.

Двірники через силу у танці повільному з мітлами
розмітають у боки намочений поночі порох,
розливається час у клепсидрах краплинками світлими,
прокидається місто... Ця осінь мине вже не скоро.

Юля Смаль

Я черт-те на что похож.
И шут знает, как живу я.
Ем то, что не доели вы,
Ношу после Вас штаны,
Кое-как существую.

Пью спирт, точнее средство
Для ванн или стеклоочиститель.
Чердак, подвал или просто лес –
Такая моя обитель.

Враги мои – это менты,
Мусоровоз и скинхеды.
Меня догрызают вши,
Вобщем, сплошние беды.

Да, как нелегко, упав
Однажды подняться снова.
И как начинаешь ценить уют
И то, что тебя дома ждут,
Когда у тебя нету дома.

Тетяна Бердник

Як Ви можете допомогти бездомній людині?

Просто відірвіть цей купон і віддайте людині, яка потребує інформації.

ДЕ ПОЇСТИ?

День	Час	Адреса	Організація
Понеділок	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
Вівторок	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
Середа	12:00	вул. Мельника, 8	Церква «Християнська надія»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	13:00	кінотеатр «Сокіл» (вул. В.Великого, 14а)	«Посол +»
	14:00	біля палацу ім. Г.Хоткевича	Церква «Осанна»
Четвер	12:00	вул. Миколайчука, 8	Церква «Християнська надія»
	12:00	пр-т Червоної Калини, 127а	Християнсько-Євангельська Церква «Божий мир»
	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Сквербіля Порохової вежі	ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
	18:30 - 19:00	Піший патруль: Порохова вежа - ц-ва Преображення - ц-ва св. Андрія - вул. Банківська - ц-ва Ольги і Єлизавети	Спільнота Святого Егідія
П'ятниця	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	Рясне-1 сквербіля супермаркету «ВАМ»	Церква «Християнська надія»
	15:00	сквербіля Порохової вежі	Пресвітеріанська Церква
Субота	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	14:00	біля палацу ім. Г.Хоткевича	Церква «Осанна»
	13:30 - 14:00	Піший патруль: Порохова вежа - ц-ва Преображення - ц-ва св. Андрія - вул. Банківська	Спільнота Святого Егідія
Неділя	13:00	вул. Б.Хмельницького, 189а	Згромадження «Мілес Єзу»
	15:00	Сквербіля цирку	Ініціативна група «Їжа замість зброї»

Де отримати теплий одяг:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 16.00 - 18.00
Тел.: 8 (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця, 10:00–13:00,
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де помитися, підстригтися і випрати речі:

Львів – Винники, вул. Винниченка, 3
(бічна Миколайчука, «Галактика»)
Понеділок – П'ятниця 9:00 - 14:00
«Осередок Кофоеда» («Оселя»)

Де переночувати:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр, 18.00 - 20.00
Тел.: 8 (032) 233-10-49 (гаряча лінія)

Де отримати реєстрацію та відновити паспорт:

вул. Кирилівська, 3 а,
Львівський міський соціальний центр
(юридичні консультації, відновлення втрачених документів,
постановка на облік, реєстрація за переважним
місцезнаходженням).
Тел.: 8 (032) 233-14-79, 233-10-49.

Де можна поступово відновити своє життя?

м. Львів-Винники, вул. І. Франка, 69.
Спільнота взаємодопомоги «Оселя»
(життя в спільноті, праця для свого утримання,
навчання та допомога іншим)

МАЙБУТНЄ В ТВОЇХ РУКАХ

Щодня, по всьому світу, 110 вуличних газет допомагають бездомним людям подолати бідність. Завдяки мільйонам читачів, 200 000 розповсюджувачів в 40 країнах можуть заробити на проживання та змінити своє життя.

Дізнайся більше та приєднуйся
www.street-papers.org/2010

International
 Network of
 Street
 Papers

#12

придбавши цей журнал,
ви допоможете бездомним

придбавши цей журнал,
ви допоможете бездомним

Фото Ольги Закревської

